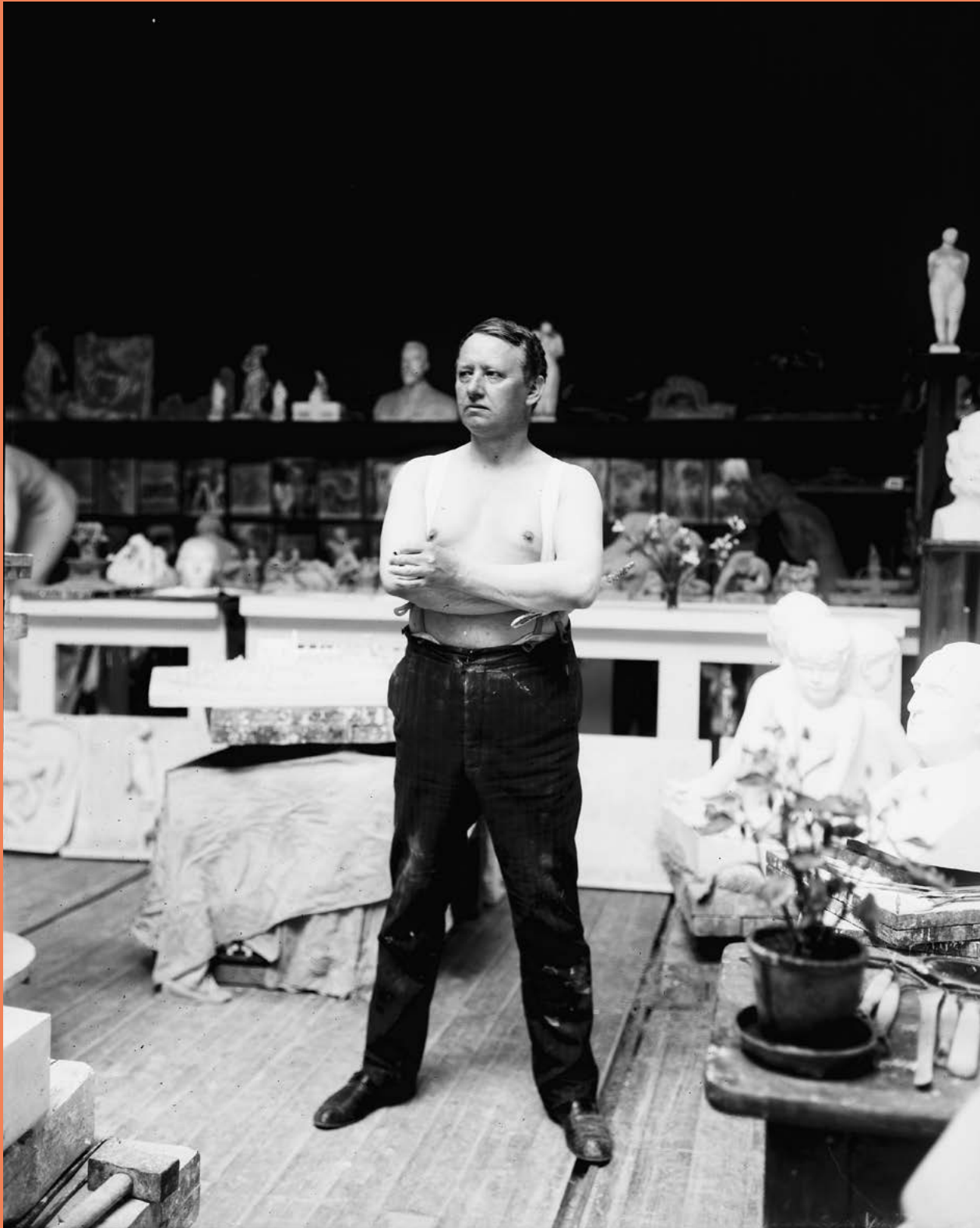

VIGELANDJUBILEET

Gustav Vigeland 1869–1943

Jubileumsmagasin

INNHold

2	Hilsen fra byråd og ordfører	43	Lyden av Vigeland
3	Velkommen fra
Vigeland-museet	46	Jubileumsmynt:
Vigeland rett i lomma
4	Gustav Vigeland tidslinje	48	Vigeland-brev tilgjengelig
på nett
6	Jubileumsutstilling:
Vigeland i verden	49	Vigelandseminaret 2019:
Towards Modernity in
Sculpture
14	Bursdagsfest i
Vigelandsparken	50	Utstilling i Stockholm:
Gustav Vigeland.
Skulpturens kraft och känsla
15	Omvisninger og
skulpturvandringer	52	Skrivestipend
18	Fire samtidskunstnere om
Gustav Vigeland	54	Dukketeater:
Sinnataggen vil ha ferie
24	Vigeland-museets
foredragsrekke	55	De Naive
26	Vandreutstilling:
Angsten står i sofaen	56	Bevaring for evigheten
30	Essay:
Gips bronse hjerteblood	60	Publikasjoner i 2019
34	Skulpturkurs for barn
og voksne	61	Miniøya & Vigelandjubileet
Studenter kaster nytt lys
på Vigeland
36	Utstilling:
Sidesprang fra gotikken		Sommerkonserter
Eventyrtur i Frognerparken
Oslobiennalen
38	Ultima & Vigeland	62	Vigeland-skulpturer i Norge
40	Utstilling: Konstellasjoner
av kjærlighet. Vigeland i lys
av Michelangelo	64	Arrangementskalender
42	Utstillinger Mandal og
Lindesnes		

Foto: Oslo kommune / Sturlason

HILSEN FRA ORDFØRER

Norges mest anerkjente skulptør var fra Mandal, men bodde i hovedstaden mesteparten av sitt liv. Gustav Vigeland har gitt oss alle en skatt og kunstnerisk gave som vi er stolte over.

Vigelands produksjon omfatter portrettbyster, statuer og noen av landets flotteste monumenter. Livsverket skulle likevel bli Vigelandsparken i Frognerparken med over 200 skulpturer, deriblant kjente statuer som *Sinnataggen*, *Monolitten* og *Livshjulet*.

Vigelandsparken er sannsynligvis verdens største skulpturpark utført av én enkelt kunstner. Parken er åpen hele året døgnet rundt. Den er en perle som er tilgjengelig og gratis.

Vi i Oslo har et nært og kjært forhold til Vigelandsparken. Det er en inkluderende park som det er flott å gå tur i og vise frem for besøkende. Det å iaktta Vigelands skulpturer er fantastisk og gir stor glede og inspirasjon. Parken besøkes årlig av over en million mennesker og er Oslos største turistattraksjon.

Jeg er glad for at 150-årsjubileet for Gustav Vigelands fødsel vil løfte fram mangfoldet i kunstnerens produksjon, blant annet i jubileumsutstillingen *Paralleller* som åpner 12. april. Jeg synes også det er flott med den forestående vandreutstillingen som vil gi hele Norge anledning til å ta del i feiringen.

Tusen takk til Vigeland-museet og alle som har bidratt. På vegne av Oslo ønsker jeg til lykke med jubileumsfeiringen!

Marianne Borgen
Ordfører i Oslo

Foto: Oslo kommune / Sturlason

DEN KUNSTEN SOM BOR I OSS

Hva er Oslo uten *Sinnataggen* og *Monolitten*? I år feirer vi Gustav Vigeland. Hans bidrag til vår identitet som by kan ikke overvurderes.

Vi lever livene våre omgitt av kunst som vi tar for gitt, men sammen eier vi oslofolk Norges fineste kunstsamling. Bare av Gustav Vigeland eier vi rundt 1 600 skulpturer, 12 000 tegninger og 400 tresnitt. Fordelt på ca. 1 000 steder i Oslo har vi 18 500 verk i kunstordningen, og gjennom Edvard Munchs og Rolf Stenersens testamenter, eier vi mer enn 28 000 kunstverk bare av Munch. Kunsten er en viktig del av byens DNA, den binder oss sammen.

Det sier litt om Vigelands format at han fikk Oslos politikere med på å bygge et atelier til ham på Frogner i 1921, i bytte mot alt han hadde laget til da og alt han kom til å lage til sin død. For oss som bor her er Vigelands kunst en følgesvenn til trilleturer og treningsturer, til alt det hverdagslivet som byfolk driver med utendørs.

Jeg tror det er grunnleggende bra å vokse opp i en internasjonal kulturby, der en liten tur med T-banen fører rett til store kunstopplevelser. Vigelands kunst er virkelig noe hele byen har felles, og noe av det vi er mest stolte av å vise frem. Det er følelser hugd i stein, det er grunnleggende om hva det er å være menneske. Det er den kunsten vi bor i og det er den kunsten som bor i oss.

Rina Mariann Hansen
Byråd for kultur, idrett og frivillighet

VELKOMMEN

Foto: Unni Irmelin Kvam / Vigeland-museet

Foto: Unni Irmelin Kvam / Vigeland-museet

Gustav Vigeland er uten tvil vår største billedhugger gjennom tidene. I 2019 er det 150 år siden han ble født, og dette markeres med et stort, nasjonalt jubileum. Gjennom det kommende året skal vi feire mannen bak en av våre største turistattraksjoner, Vigelandsparken i Oslo – men vi skal også rette søkelyset mot mangfoldet i Vigelands produksjon. Han var blant annet en anerkjent portrettkunstner, og det var som skaperen av noen av landets flotteste monumenter at han befestet sin stilling i norsk kunsthistorie.

Denne målsetningen har vært med oss når vi har planlagt programmet for jubileumsåret; vi ønsker at publikum skal oppdage nye sider ved Vigelands kunst. Vandreutstillingen *Gustav Vigeland. Angsten står i sofaen*, som er produsert i samarbeid med Nasjonalmuseet, er viktig i denne sammenhengen. Gjennom denne utstillingen vil publikum over hele landet få muligheten til å oppdage de vakre og følsomme, men ofte angstfylte, skulpturene Vigeland laget tidlig i livet, lenge før Vigelandsparken var påtenkt.

Høydepunktet i feiringen må likevel sies å være den store jubileumsutstillingen som åpner for publikum 12. april i Vigeland-museet. Utstillingen *Paralleller. Gustav Vigeland og hans samtidige* er en storstilt skulpturutstilling der Vigeland for første gang vises sammen med noen av de mest betydningsfulle kunstnerne i hans samtid, blant andre Auguste Rodin og Aristide Maillol. Ved å plassere Vigeland inn i en slik sammenheng, legges det til rette for at publikum kan få et nytt blikk på hans kunst.

Programmet for Vigelandjubileet 2019 inneholder også konserter, byvandring, foredrag, seminar, skulpturverksteder, og ikke minst en stor bursdagsfest i Vigelandsparken lørdag 22. juni. Det er mange som bidrar til programmet, og de vil bli presentert nærmere i dette jubileums-magasinet. Her skal vi nøye oss med å rette en hjertelig takk til dem alle sammen.

Vårt mål er at de mange arrangementene i jubileumsåret vil øke kunnskapen om, og interessen for, Gustav Vigeland, samt skape begeistring for hans kunst. Velkommen til Vigelandjubileet 2019!

Guri Skuggen
Prosjektleder for Vigelandjubileet

Jarle Strømodden
Museumsleder

GUSTAV VIGELAND

1869

Født 11. april i Mandal, nest eldst i en søskenflokk på fire. Fikk tidlig utfolde seg kreativt i farens møbelverksted.

1880–90

1884
Kom til Kristiania 15 år gammel for å gå i lære hos treskjærer Torsten K. Fladmoe. Ble halvannet år i hovedstaden.

1886
Reiste hjem til Mandal, der hans tuberkulosesyke far døde kort tid etter. Studerte flittig alt fra illustrerte utstillingskataloger til anatomibøker.

1888
Etter to år på Sørlandet reiste han tilbake til hovedstaden der han endelig fikk muligheten til å realisere sitt ønske om å bli billedhugger.

1889
Arbeidet i atelieret til Brynjulf Bergslien og fulgte undervisningen til Mathias Skeibrok på Tegneskolen. Debuterte på Statens Kunstutstilling med gruppen *Hagar og Ismael*.

1890–1900

1891
Hans første studietur gikk til København, og varte i nesten ett år. Fikk atelierplass hos billedhugger Vilhelm Bissen d.y. Modelerte sitt første hovedverk, *Forbannet*.

1893
Første reise til Paris, der han besøkte Rodins atelier.

1894
Åpnet sin første separatutstilling i oktober. Utstillingen bestod av 51 arbeider og var den hittil største presentasjonen av en billedhugger i Norge.

1895–1896
Studiereiser til Berlin, Firenze, Roma og Napoli.

1898
Pengemangel fikk Vigeland til å påta seg det første oppdraget for Nidarosdomen i Trondheim. I alt utførte han 44 skulpturer for Domkirken i perioden 1898–1902, og han arbeidet i flere perioder på stedet.

1899
Holdt sin andre og siste separatutstilling i Kristiania, som fikk strålende kritikker og befestet hans posisjon som en av Norges fremste billedhuggere. Datteren Else ble født. Barnets mor var Laura Mathilde Andersen, som Vigeland innledet et forhold til i 1894 da hun stod modell for *Helvete*. I 1901 fødte hun sønnen Gustav.

1900–10

1900–1901
Møtte 16-årige Inga Syvertsen, som skulle bli hans samboer og assistent de neste 20 årene. Tilbrakte ett år i Frankrike og England der han studerte gotisk arkitektur og skulptur. Utnevnt til ridder av St. Olavs orden i januar 1901.

1902
Overtok et gammelt, kommunalt atelier på Hammersborg. Flyttet fra Pilestredet til en leilighet i Fredensborgveien 1. Inga, som nå var 19 år, flyttet inn sammen med ham, offisielt som hans husholderske.

1906
Fontenemodellen ble utstilt på Kunstindustrimuseet i Kristiania. Utstillingen var en enorm suksess, med rundt 30 000 besøkende. Vigelands *Fontene* fikk også internasjonal oppmerksomhet.

1907
Vedtak om bestilling av Vigelands *Fontene* til Eidsvolls plass foran Stortinget. Denne planen ble aldri realisert, og *Fontenen* ble senere innlemmet i Vigelands parkanlegg på Frogner.

1908
Avduking av *Abelmonumentet* i Slottsparken – Vigelands definitive gjennombrudd som billedhugger.

1920–47

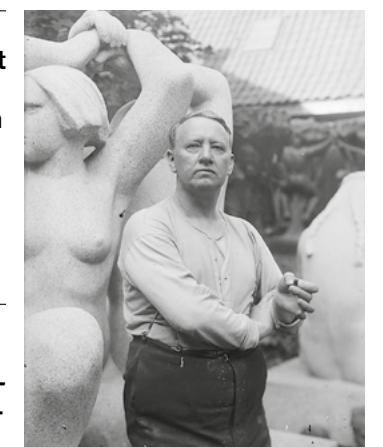
1921
Undertegnet en kontrakt med Oslo kommune, der han overdro til kommunen alt han hadde laget og kom til å lage i fremtiden, mot at kommunen bygget et atelier og fremtidig museum for hans arbeider. Brudd med Inga Syvertsen.

1922
Giftet seg med Ingrid Vilberg.

1924
Bystyret godkjente forslaget om plassering av fonteanlegget på Frogner, og han viet resten av sitt liv til skulpturparken. *Monolitten* ble modellert i leire i 1924–25. Flyttet inn i atelierboligen på Frogner.

1929
Hedret med storkors av St. Olav. Huggingen av *Monolitten* starter. Det tok tre steinhuggere 13 år å få arbeidet ferdig.

1943
Pådro seg en hjerteinfeksjon i januar og ble innlagt på Lovisenberg sykehus, der han døde 12. mars.

1947
Vannet i fontenen ble skrudd på for første gang. Vigelands tidligere atelier og bolig åpnet som museum. Samlingen inneholder ca. 1 600 skulpturer, 12 000 tegninger og 420 tresnitt. I tillegg forvalter Vigeland-museet flere tusen brev, notatbøker, hans egne fotografier, ca. 5 000 fotografiske glassplater og ca. 5 000 bøker.

VIGELAND I VERDEN

Det finnes en eim av skifte i lufta, tenker jeg, der jeg står i Vigeland-museets inngangsparti denne januar-morgenen, klar for å møte kuratorene for jubileumsutstillingen som arrangeres i anledning Gustav Vigelands 150-årsfeiring.

← Gustav Vigeland,
Camilla Collett (1906).
© Foto: Øyvind Ander-
sen / Vigeland-museet

Møtet foregår i museet slik den gjengse kulturinteresserte kjenner det: Avlange saler og hjørnelokaler kledd i en behagelig fargepalett huser gipsoriginalene til Vigelands mange monumenter, byster og portretter. En aktiv oppsøker av kunst har de siste årene hatt gleden av å oppdage innslag signert ulike norske og internasjonale samtidskunstnere ispedd Vigelands skulpturskog, sist i form av Ann Iren Buans majestetiske papir-monumenter.

— Vi vil at publikum skal kjenne på at museet er annerledes enn det pleier å være, sier kurator Guri Skuggen om jubileumsutstillingen, i det vi starter gjennomgangen av museets rom. Utstillingen skal vises i hele museets første etasje.

Hvordan har dere tenkt å sørge for det?

Guri Først og fremst ved å fremheve enkelte arbeid. Til vanlig er det lett for at skulpturene forsvinner i mengden her. Nå har det vært viktig å gjøre rom for utvalgte verk. Rent praktisk innebærer det å ta ut flere skulpturer for å gi andre mer plass. Det er åpenbart en del arbeider som ikke kan flyttes på, så dette har vært en kabal å få til å gå opp.

Kuratorteamet for jubileumsutstillingen består av Guri, konservator ved museet, og museumsleder Jarle Strømmodden. De har hatt et bærende ønske om å presentere Gustav Vigeland i en kunsthistorisk kontekst.

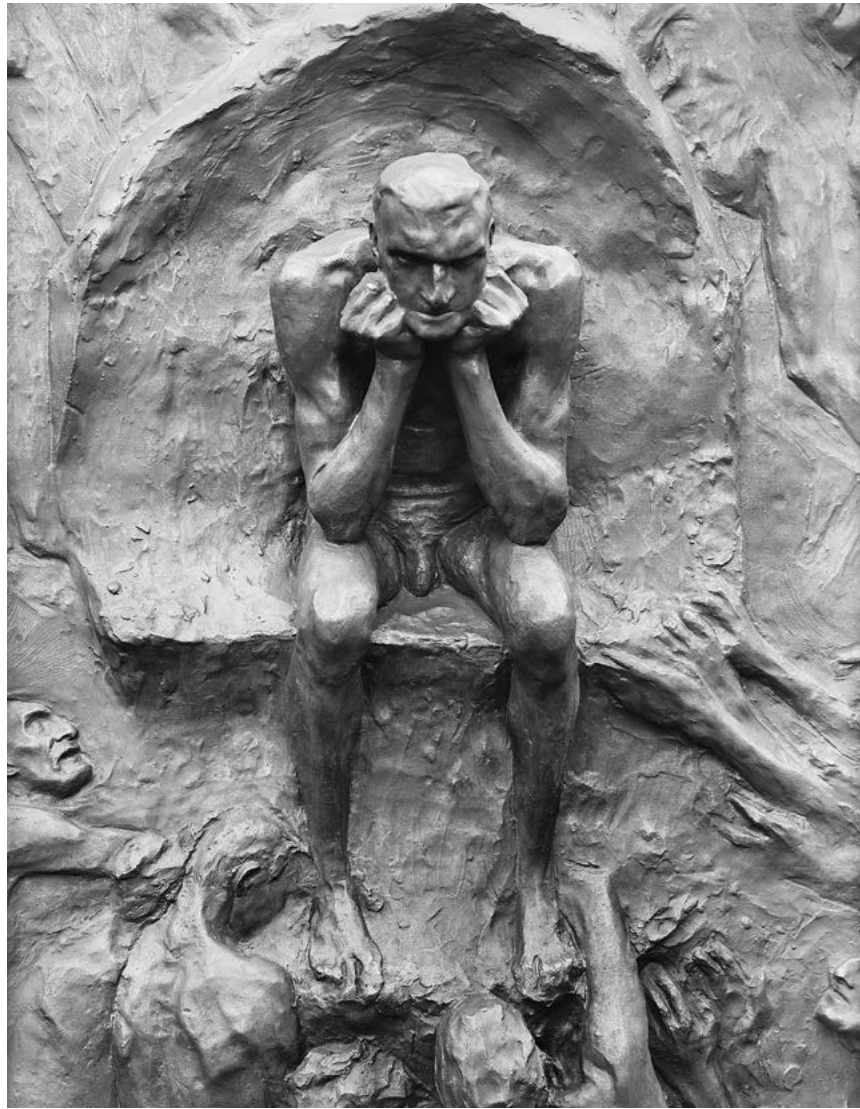
Hvorfor er denne kontekstualiseringen nødvendig?

G: Vigeland blir ofte ansett som en kunstner som opererte alene. Dette stemmer ikke, han var et produkt av sin tid og forholdt seg i stor grad til tendenser i samtidskunsten. Vi tror at det å sette ham inn i en større kunsthistorisk sammenheng kan gi en bedre forståelse for hans kunst. Det mangler særlig en kontekst rundt utviklingen i Vigelands kunstnerskap.

Kuratorene har valgt å presentere Vigeland sammen med verk av et knippe franske mester-formgivere: Auguste Rodin, Aristide Maillol, Antoine Bourdelle og Antoine-Louis

Aristide Maillol, *Eva med eplet* (1899). © Foto: Hervé Lewandowski / RMN-Grand Palais (Musée d'Orsay)

Gustav Vigeland, detalj fra *Helvete* (1897). © Foto: Vigeland-museet

Barye. Det vises også flere verk av belgieren Constantin Meunier. Skulpturene er lånt inn fra internasjonalt hold via Musée Rodin, Musée d'Orsay og Musée Bourdelle i Paris, og Glyptoteket i København.

Hvordan har dette utvalget funnet sted?

G: De utvalgte kunstnerne er billedhuggere vi ser at Vigeland var spesielt opptatt av. Blant annet har vi undersøkt de mange tusen fotografiene han kjøpte inn av andre kunstners verk. Vi har også sett på hvilke kunstnere Vigeland hadde litteratur om og hvilke av disse bøkene det finnes spor av at han faktisk har lest, samt hvilke kunstnere han har omtalt i brev og notater.

Auguste Rodin, *Victor Hugo med draperi*, utkast til monumentet (ca. 1894).
© Foto: Hervé Lewandowski / Musée Rodin

Jarle Vi har ikke gått inn for å vise en direkte påvirkning mellom Vigeland og disse kunstnerne. Dette er ikke en komparativ utstilling, og vi setter ikke opp «like» skulpturer ved siden av hverandre. Vi vil at publikum skal kunne gå rundt og selv oppdage paralleller mellom arbeidene.

G: Eksempelvis ser vi en overgang fra mytologiske motiver til mer allmennmenneskelige temaer hos både Vigeland og Rodin. Det er også tydelige paralleller i måten de to kunstnerne arbeidet med sine monumenter på. De brøt begge med den etablerte monumenttradisjonen, som stort sett gikk ut på å idealisere fortidens helter. Vigelands fremstilling av Camilla Collett, for eksempel, viser en ny og annerledes måte å tenke rundt monumenter på. Vigeland har valgt å fremstille Collett som en eldre kvinne, sliten etter alle kampene hun har kjempet.

Vigeland foretok en rekke studiereiser hvor han ble eksponert for kunst og kunstnere som satte Europa-standard. Selv om granskingen av Vigelands notater avslører at han nesten utelukkende uttalte seg kritisk om andre kunstnere, argumenterer kuratorene for at han likevel lot seg påvirke av det han så.

Gustav Vigeland, *Beethoven* (1905). →
© Foto: Øyvind Andersen / Vigeland-museet

Antoine Bourdelle, *Beethoven med åpne øyne, maske* (komplett studie) (1901). © Foto: E. Emo et St. Piera / Musée Bourdelle / Roger-Viollet

Gustav Vigeland, *Kvinneportrett* (1908). © Foto: Vigeland-museet

Hans overgang til et mer stilisert uttrykk rundt 1909 medførte en så radikal formforenkling at han ved ulike anledninger er blitt beskyldt for å bedrive masseproduksjon. Denne kritikken skyldes også delvis hans enorme produksjon, som gjorde seg særskilt tydelig ved realiseringen av Vigelandsparken. Stiliseringen av formen som vi finner hos Vigeland var en tendens i tiden. Dette tydeliggjøres ved å presentere Vigeland med monumentale kunstnere som deler denne utviklingen i formspråket, som Maillol og Bourdelle.

Et bilde av Vigelands posisjon som Norges ubestridte største billedhugger har sakte demret og forplantet seg i bevisstheten min i løpet av gjennomgangen. En posisjon han ikke kunne vært foruten, for å høste den type oppslutning som trengtes for å få klarsignal for både kunstnerbolig og parkanlegg midt i sentrale Oslo – det påståtte

største utearealet dedikert til én enkeltkunstner, på verdensbasis. Tildeling av offentlig rom er ikke en ukomplisert tematikk – det kjenner vi utmerket godt til fra vår egen tids debattklima.

Kuratorene har begge lang fartstid i museet, men etter å ha arbeidet med denne utstillingen sitter de allikevel igjen med ny innsikt.

G: Vi var for eksempel ikke klar over at Vigeland stilte ut sammen med både Rodin, Meunier og Bourdelle flere ganger. Dette skjedde blant annet på Wiener-secessionen i 1903. I denne utstillingen ble Vigeland fremhevet som den eneste billedhuggeren som representerte en videre utvikling av datidens formspråk.

J: Vi håper at arbeidet med jubileumsutstillingen vil føre med seg internasjonale etterverkninger. Planen er å få Vigeland ut i verden!

Auguste Rodin, *Bronsealderen* (1875–76). © Foto: Dag Fosse / KODE Kunstmuseer og Komponisthjem, Bergen

Gustav Vigeland, *Mor og barn* (1909). © Foto: Øyvind Andersen / Vigeland-museet

BURSDAGSFEST

I VIGELANDS- PARKEN

22. juni
2019

Festforestilling med KORR/Radioteatret,
rebusløp, skulpturverksted, mm.

Omvisninger og skulpturvandring

JUBILEUMSUTSTILLINGEN

Utstillingen *Paralleller*. Gustav Vigeland og hans samtidige presenterer Vigeland sammen med Auguste Rodin, Constantin Meunier, Aristide Maillol og Antoine Bourdelle – alle pionerer i utviklingen av moderne skulptur på begynnelsen av 1900-tallet. I utstillingen vil publikum kunne oppdage nye sider ved Vigelands kunst og få en bedre forståelse for utviklingen i hans kunstnerskap.

GUSTAV VIGELANDS KUNSTNERHJEM

Gjennom hele jubileumsåret kan du bli med på omvisninger i Vigelands hjem på Frogner. Leiligheten ligger i museets tredje etasje og er bevart med det originale interiøret fra 1920-tallet. Vigeland flyttet inn i 1924 sammen med sin kone Ingerid og bodde her de siste 20 årene av sitt liv. Et besøk i leiligheten gir en unik mulighet til å oppleve Vigelands kunsthåndverk. Her kan du blant annet se smijernslamper, lysestaker, tepper, puter og duker som Vigeland har designet.

SKULPTURVANDRING I SENTRUM

I sentrum av Oslo finnes monumenter over Camilla Collett, Rikard Nordraak, Alfred Nobel og matematikeren Niels Henrik Abel. *Abelmonumentet*, som ble reist i 1908, ble Vigelands definitive gjennombrudd som billedhugger. Gjennom skulpturvandringene blir du kjent med historien bak monumentene, personene de representerer og betydningen av disse arbeidene i Vigelands kunstnerskap.

VIGELANDSPARKEN

Bli kjent med Vigelandsparkens historie! Parkens tilblivelse strekker seg over en periode på 40 år, og startet med *Fontenen*, som egentlig skulle stå alene et helt annet sted i byen. Vigelands enorme fantasi og arbeidskapasitet var en forutsetning for parkens tilblivelse, men han var også avhengig av viktige støttespillere og økonomiske bidragsytere. Hør den spennende historien på en av våre jubileumsomvisninger i parken.

Fotograf Espen Grønli har fanget Vigelandsparkens stemninger gjennom alle årstider. Denne våren kommer en praktbok om parken utgitt på Orfeus Publishing, hvor du kan se de beste av Grønli's parkbilder. Et lite knippe av dem ser du her i magasinet.

HVA BETYR

Monumental.
Patriark. Ensom. Granitt.
Relasjoner. Arbeid.

VIGELAND

Dette er noen av ordene Ann Iren Buan, Signe Solberg, Mattias Härenstam og Håkon Anton Fagerås forbinder med Gustav Vigeland. De er alle noen av våre fremste samtidskunstnere og har stilt ut i Vigelands tidligere atelier. Hvordan er deres forhold til Vigeland og hans kunst? Og ville de hatt ham som kollega?

I DAG?

Signe Solberg. Foto: Guro Beitohaugen

Ann Iren Buan. Foto: Anne Valeur

Hva synes du om Vigelands kunstnerskap?

SIGNE

Det er jo imponerende og en viktig del av norsk kunsthistorie. Ganske voldsomt og macho egentlig også. Jeg har ofte tenkt på at han må ha hatt en solid karisma og formidlingsevne (eller kanskje evnen til å overbevise), kanskje helst i forhold til tilblivelsen av Vigelandsparken. Jeg skulle gjerne vært flue på veggene i det prosjekteringsmøtet og hørt hvordan han klarte å selge inn den idéen. Jeg får litt assosiasjoner til Gaudi og hans voldsomme prosjekter i Barcelona.

HÅKON ANTON

Det er ganske overveldende i sitt enorme omfang, og selv om mengden er stor er det alltid profesjonelt og stilikkert. Blant alt han har gjort er det for meg portrettene som står sterkest.

ANN IREN

Imponerende stormannsgalskap som jeg har et noe ambivalent forhold til. Jeg liker skissene hans best, i de finner jeg en annen energi og tilstedeværelse.

MATTIAS

Det er, som flere andre, et kunstnerskap som er sterkt preget av sin samtid og dermed blir det feil å kun lese det med nåtidens blikk. Men i likhet med mange andre kunstnere har jeg et noe ambivalent forhold til Vigelands arbeider. Mye av den sensibiliteten i de tidlige Rodin-inspirerte arbeidene gikk tapt i det stormannsgale prosjektet med parken. Samtidig er parken en nydelig plass å vandre rundt i og uansett hva man mener om de individuelle skulpturene er det en imponerende prestasjon å få gjennomført et prosjekt i den gigantiske skalaen.

Håkon Anton Fagerås. Foto: Francesco Martinelli

Har Vigeland hatt betydning for kunstnerskapet ditt?

SIGNE

Jeg husker Vigelandsparken godt fra da jeg var liten og hvor gøy det var å få lov til å klatre og klasse på granittskulpturene rundt *Monolitten*. Bronse-skulpturene virket veldig levende og som barn begynner man fort å spinne historier rundt det man ser. I voksen alder fikk jeg vel et litt nytt forhold til han da jeg fikk stille ut i museet selv. Jeg oppdaget både nye sider og verk jeg tidligere ikke hadde lagt så godt merke til. Favorittene er dragene, både de i gips som sloss med menneskene og de i smijern på hver sin side av dørene inn til Monolittsalen i museet. Mye av mitt arbeid dreier seg om problemstillinger knyttet til monumentalitet, og der trigger en del av Vigelands verk min trang til å utfordre skala, form og materiale.

HÅKON ANTON

Da jeg begynte med skulptur var jeg ofte på museet for å se. Så gjenoppdaget jeg ham litt i 2016 da jeg hadde utstillingen min der. Det at jeg tilbragte så mye tid der gjorde at jeg ble oppmerksom på andre kvaliteter.

ANN IREN

Han har ikke det, men kunstnerskapet hans fikk en ny betydning med utstillingen min på Vigeland-museet. Museet er spesielt, siden det har vært både hans studio og hjem. Det er mye historie der, så å ikke forholde seg til kunstnerskapet hans ved en utstilling er jo umulig. I utgangspunktet forholdt jeg meg mest til arkitekturen i prosessen mot utstillingen, men Vigeland lå der og vaket.

MATTIAS

Ja, særlig gjennom at jeg fikk muligheten til å stille ut i museet for noen år siden. Det ble helt nødvendig å forholde seg til Vigeland i de rommene som er så sterkt preget av ham og hans kunstnerskap. Jeg opplevde det som befriende å ha noe å forholde seg til, altså noe å arbeide med eller mot. Det var tydeliggjørende for meg. Det føltes merkelig nok lettere å finne sin egen stemme i rom hvor så mye allerede er sagt. Ganske annerledes enn å lage arbeider i stillheten til den ordi-

SIGNE

Jeg har egentlig alltid sett for meg Gustav Vigeland som en einstøing. Kanskje litt sær, kanskje litt selektiv med folk. Så hvordan han ville vært som kollega er litt vanskelig å se for seg. Å diskutere fag hadde vært veldig interessant, hvis han nå hadde vært villig til å gjøre det.

HÅKON ANTON

Jeg tror ikke det var så lett å være billedhugger i Norge samtidig med Vigeland, skyggen var ganske stor. Men å se noen produsere så mye ville vært et kontinuerlig spark i baken, det kunne jeg nok hatt godt av.

SIGNE

Jeg tenker at den er relevant i den forstand at den er en slags motsats til den teknologiske og industrielle tiden vi lever i. Det er et håndverk som man kanskje ikke ser så ofte i sin rene form i dagens samtidskunst. Verkene står alene og er akkurat det du ser.

HÅKON ANTON

Selvsagt. Selv om den er farget av sin tid er tematikken han valgte evig.

ANN IREN

Den er en del av den norske kunsthistorien, sånn sett vil den alltid være relevant.

SIGNE

Jeg må nok tilbake til hvordan han fikk solgt inn idéen om Vigelandsparken til Oslo kommune.

HÅKON ANTON

Noe om hvordan han arbeidet med portrettene kanskje, de er så ulike alle sammen, det er ingen fast oppskrift, med tvert imot en veldig sans for personenes egenart.

nære hvite kunstkuben. Spesielt noen av de arbeidene jeg gjorde til utstillingen hadde et helt konkret forhold til Vigelands kunstnerskap. For eksempel føltes det selvfølgelig å arbeide med stein her på tross av en total mangel på erfaring fra min side. Det ga mersmak og jeg har også arbeidet videre med materialet etterpå. Etter hvert har steinskulptur blitt en viktig del av mitt eget kunstnerskap, noe som kanskje aldri ville ha skjedd uten møtet med Vigeland.

ANN IREN

Nei, eller, jeg tror vi ville hatt ganske ulikt syn på kunst, så nettopp på grunn av det kunne det ha vært interessant.

MATTIAS

Jeg føler egentlig at alle kunstnere er kollegaer uansett om de fortsatt er i live eller ikke. Men det ville ha vært spennende å møte ham. Jeg tror at han må ha vært en ganske kompleks person.

MATTIAS

Både ja og nei. Noe av kunsten føles som en hyllest til utdaterte idealer med et pompøst patos, men jeg ble veldig berørt av møtet med leiligheten i toppen av museet. Særlig det klostercelle-lignende soverommet med sin nakne innredning og den lille, smale sengen utstrålte en sårbar ensomhet. For meg er det nettopp kontrasten mellom den og de storslåtte monumentene i parken som er det aller mest interessante punktet i Vigelands kunst og liv.

ANN IREN

Hvem er dine forbilder?

MATTIAS

Hvordan har De det egentlig, Herr Vigeland?

Ville du hatt ham som kollega?

Er Vigelands kunst fortsatt relevant?

Du får stille Gustav Vigeland ett (!) spørsmål. Hva lurere du på?

Vigeland-museets foredragsrekke

Gjennom ni foredrag vil ulike sider ved Gustav Vigelands liv og kunst bli belyst i løpet av jubileumsåret. Blant annet kan du bli bedre kjent med Vigeland-museets arkitektur, kunstnerhjemmet på Frogner, og Vigelandsparkens historie. Vi ser også nærmere på kunstnerens kjærlighetsforhold, hans posisjon i samtiden, både nasjonalt og internasjonalt, og hans evne til å formidle følelser gjennom kunsten.

Hvor: Vigeland-museet
Når: Utvalgte tirsdager kl. 18.00
Gratis

16. april

GUSTAV VIGELAND OG EUROPA – KURATOR- FOREDRAG

Vigeland blir gjerne sett på som en som stod alene, nærmest utenfor kunsthistorien. Han var ikke elev av noen og hadde selv ingen elever. I tillegg holdt han seg stort sett for seg selv. Når man følger hans kunstneriske utvikling, kan man likevel se klare paralleller til utviklingen i resten av Europa. I jubileumsutstillingen presenteres Vigeland sammen med Auguste Rodin, Constantin Meunier, Aristide Maillol og Antoine Bourdelle – alle samtidige med Vigeland. Ved å plassere Vigeland inn i en større kunsthistorisk kontekst åpnes det opp for en ny forståelse av hans kunst.

Ved kunsthistoriker Guri Skuggen

30. april

LAURA, INGA, INGERID — KVINNENE SOM ELSKET VIGELAND

I Vigelands kunst står forholdet mellom mann og kvinne sentralt. Gjennom sine figurative skulpturer utforsker han et bredt spekter av følelser og stemninger i parforholdet. Men hvordan var Vigelands egne kjærlighetsforhold? I foredraget fokuseres det på de tre viktigste kvinnene i hans liv: Laura Mathilde Andersen (1870–1957), Inga Syvertsen (1883–1968) og Ingerid Vigeland (1902–1976), samt Vigelands rolle som far, samboer og ektemann.

Ved kunstformidler Freya Folåsen

28. mai

SPOR AV HENDER

Vigeland etterlot synlige spor etter verktøy og sine egne hender, til og med fingeravtrykk, i arbeidene sine. Hva gjør det med forståelsen av verket at kunstneren etterlater seg slike avtrykk? Interessen for kunstnerens biografi og dennes innvirkning på verket har variert mye gjennom kunsthistorien. I vår intimitetshungrige tid er ingen detaljer ved kunstneren selv ubetydelige. Men hvor går skillet mellom kunsten som abstraksjon av noe felles menneskelig og et individuelt uttrykk?

Ved psykolog Peder Kjøs

25. juni

VIGELANDS- PARKEN — FRA IDÉ TIL VIRKELIGHET

Gustav Vigelands utforming og gjennomføring av Vigelandsparken, fra idé til virkelighet, er et fantastisk resultat av dristighet, tålmodighet – og timing. Hva og hvem var det som bidro til at Vigeland fikk muligheten til å markere seg slik han gjorde i hovedstaden? Og hvordan erobret han Frognerområdet for å lage skulpturpark?

Ved museumsleder
Jarle Strømmodden

8. oktober

BEVARING FOR EVIGHETEN

Hvordan tar man vare på Vigelands kunst? Vigelandsparkens over 200 skulpturer i bronse, granitt og smijern påvirkes av tidens tann og klimaendringer. Årlig konservering og vedlikehold er essensielt for at skulpturene bevarer sitt opprinnelige uttrykk. Hvordan arbeider museets to skulpturkonservatorer for å bevare Vigelands kunst for ettertiden? Og hvilke etiske problemstillinger står de overfor når de skal vurdere å iverksette tiltak eller la ting i bero?

Ved konservatorer Siri Refsum og
Ingebjørg Mogstad

27. august

HJEMMET SOM KUNSTVERK

Høsten 1924 flyttet Vigeland og hans unge kone Ingerid inn i sin nye leilighet på Frogner. Den nærmere 300 kvadratmeter store leiligheten ligger i tredje etasje i Vigelands tidligere atelier. Kunstneren formet leiligheten i samarbeid med Ingerid og arkitekten Lorentz H. Ree. Leilighetens gjennomtenkte helhet gjør den til et unikt eksempel på boligens og interiørets betydning i det 20. århundrets kunst- og arkitekturhistorie. Vigelands boksamling og korrespondanse gir oss et glimt inn i kunstnerens referanser og ideer knyttet til det å forme et hus for kunst og kunstner.

Ved kunsthistoriker Wenche Volle

15. oktober

INSPIRERT AV MICHELANGELO

Er det en forbindelse mellom Vigelands *Mann med kvinne i fanget* (1897) og Michelangelos *Pietà* (1498–99)? Den ene skulpturen har et verdslig innhold, den andre et religiøst. Likheten er ikke åpenbar, men studerer man Vigelands notisbøker ser man tydelig at han var inspirert av Michelangelo. Han tegnet etter hans skulpturer, og skrev begeistret om hans kunst. Man ser også hvordan Vigeland arbeidet frem sine motiver, og utviklet dem over tid. Var nordmannen inspirert av italieneren da han utarbeidet sin *Mann med kvinne i fanget* nesten 400 år senere i tid?

Ved kunsthistoriker Hilde Hernes

24. september

ET NYKLASSISISTISK BYGGVERK MED MONUMENTAL KARAKTER

I norsk arkitekturhistorisk sammenheng er Vigeland-museet et viktig verk. Bygningen ble reist i årene mellom 1920 og 1930: en tid med tett kontakt og samarbeid mellom de nordiske arkitektene. De skriftlige kildene gir innsikt i forskjellige sider ved byggeoppgaven. De belyser også relasjonen mellom arkitekt Lorentz Harboe Ree og Gustav Vigeland og billedhuggerens rolle i det store byggeprosjektet.

Ved professor i kunsthistorie
Kari Hoel

3. desember

FØLELSER HUGGET I STEIN

«Jeg vil tilbake til menneskene mine» har Vigeland sagt, og mente med det sine skulpturer. Mennesker frosset i evige øyeblikk – laget av leire over et jernskjelett, støpt i gips, hugget i stein eller støpt i bronse. Likevel kalte Vigeland dem for *mennesker*. Når vi ser på skulpturene hans kjenner vi et spekter av menneskelige emosjoner. Menneskeformen vi ser på føler ingenting. Hvorfor oppleves Vigelands mennesker som så levende? Er det han som kunstner som har fått det til – er det det som kalles kunstnertalent? Eller er det publikums evne eller projisere sin menneskelighet på omverden?

Ved kunsthistoriker Liga Olsen

TEKST
Øyvind Rongevær Kvarme

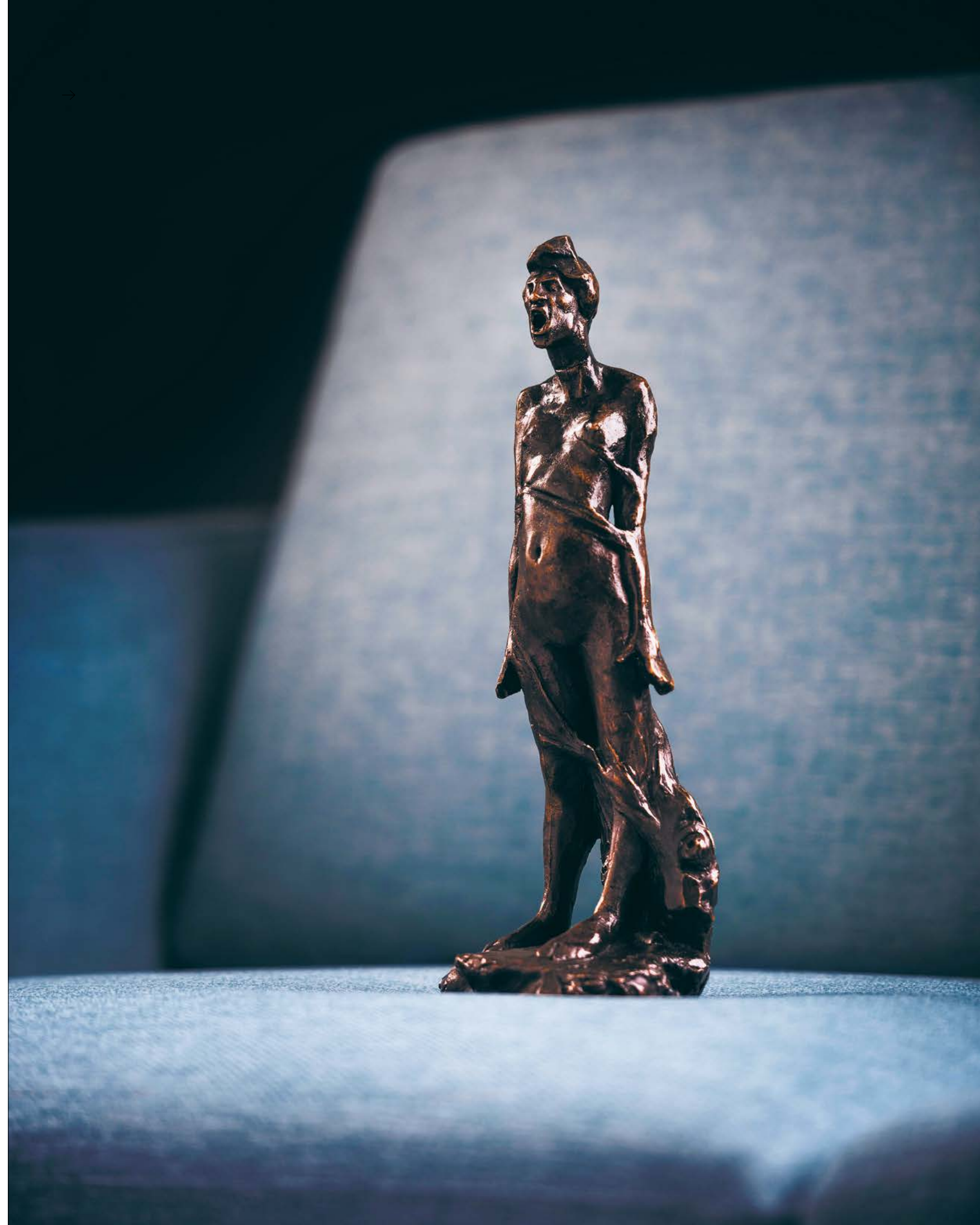
FOTO
Annar Björgli / Nasjonalmuseet

Gustav Vigeland, →
Redsel (1892)

→

ANGSTEN STÅR I SOFAEN

I ein blå sofa frå Skeidar finn me Gustav Vigelands skulptur «Redsel» – angsten – som skrik av full hals, utan at det kjem ein lyd.

Mann og kvinne, «Grubleren» (1898 eller 1899)

Orfeus og Evrydike II (1899)

I denne utstillinga møter publikum nokre av Vigeland sine tidlegaste skulpturar, der han tar opp eksistensielle tema som einsamheit, lengsel og uro. Mange assosierer Vigeland kun med Vigelandsparken, men han gjorde så mykje meir enn det. Her kan publikum få oppleve ei mindre kjent side av kunstnarskapet hans, seier kurator Elin-Therese Aarseth.

Gustav Vigeland. Angsten står i sofaen er Nasjonalmuseets og Vigeland-museet sitt samarbeidsprosjekt i samband med 150-årsjubileet. Vandreutstillinga skal turnere rundt om i landet i to år. Turneen starta i Stavanger i mars 2019 og skal synast mellom anna i Ålesund, Bodø, Alta og Haugesund.

— For mange blir dette kanskje eit første møte med Vigeland, utanom dei skulpturane dei kjenner frå parken. Det er derfor viktig for oss å vise verk som er representative for kunstnarskapet hans, men som likevel er noko publikum kanskje ikkje har sett før. Vigelands 1890-tallsarbeider er fantastiske, og mange meiner dei er hans beste verk, fortel Aarseth.

I alt er det 15 bronseskulpturar og 6 små gipsarbeider publikum får oppleve i utstillinga. I samarbeid med utstillingsdesignaren Kine Liholm har konseptet blitt utvikla med eit ønske om å vise Vigeland på ein heilt ny måte. Tre av skulpturane er plassert inn i attkjenneleg miljø med tidstypisk interiør.

Det fyrste miljøet er iscenesatt som ei stove, med sofa og lampe. Det er her me finn angsten, som står fast i sofaen og kjem seg ingen veg. Det neste er eit soverom. Her møter me ein skulptur med to skikkelsar, ein mann og ei kvinne – noko som er eit gjentakande motiv i utstillinga. Kvinna ligg og søv, og ved sida av henne sit mannen oppreist og kikkar bekymringsfullt ut i natta, aleine med tankane sine.

— Her viser Vigeland oss einsamheita ein kan kjenne på, til og med når ein er saman med andre. Det er eit godt og forsterkande grep å plassere ei søvande kvinne ved sida av den vakne mannen. Slik understrekar Vigeland kor aleine ein kan kjenne seg, seier Aarseth.

Mann omklamret av et tre (1900)

I den siste scena møter me igjen mann-kvinne-motivet, denne gongen plassert i eit kjøkken. Mannsskikkelsen er framleis grublande og sit inneslutta med ansiktet vendt ned. Denne gongen får han derimot trøyst frå kvinna, som held henda sine omsorgsfullt over øyrene hans, nesten som ho prøver å stenge ute støyen frå den kaotiske verda utanfor.

Motiva er typiske frå tida då Vigeland skapa dei. Mange kunstnarar snudde blikket innover og granska det komplekse kjenslelivet til mennesket. Men kvifor er desse skulpturane plassert inn i moderne interiør?

Aarseth forklarar at ønsket har vore å lage eit møte mellom tida me lev i no og Vigeland si tid. Rett og slett for å vise at kunsten til Vigeland er like aktuell no, som då. Følelsar har kanskje fått større plass i offentlegheita i dag, men likevel er det ofte ytterpunktene som får mest fokus. Enten er ein veldig lei seg, eller så er ein veldig glad, enten er ein veldig einig, eller så ein veldig ueinig. Det handlar lite om alt som skjer i mellom.

— I denne utstillinga er det gråsonene i kjenslelivet vårt som får mest plass. Der ting ikkje er avklart, der ein er ambivalent og blir dratt mellom fleire følelsar samtidig, seier Aarseth.

Målgruppa for utstillinga er 16–24 år, ei aldersgruppe som nyttar mykje tid på å betrakte seg sjølv og andre gjennom sosiale media, men moglegvis treng betre reiskap til å sette ord på både det dei ser og det dei føler.

Til trass for at det er dei komplekse nyansane i psyken vår som blir behandla i Vigelands skulpturar, har dei fleste arbeida relativt inkjeseiande titlar. Difor inviterer utstillinga til at publikum kan namngje skulpturane sjølve, som ei form for øving i å sette ord på det dei ser. I staden for å legge vekt på kva år verka er frå, har kuratorane valt å fokusere på kor gammal Vigeland var når han produserte dei.

— Me har trua på at vi kan lære oss sjølv å kjenne gjennom å sjå andre, avsluttar Aarseth. Gjennom å oppleve og tolke nyansane i kjenslelivet vårt, kan *Gustav Vigeland. Angsten står i sofaen* lære oss noko om kva det vil sei å vere menneske.

Mann og kvinne, «Natten» (1898)

VANDREUTSTILLINGENS TURNÉ

- Sølverget galleri, Stavanger: 30. mars–2. juni 2019
- Buen Kulturhus, Mandal: 14. juni–25. august 2019
- Kunstmuseet Kube, Ålesund: 6. september–29. desember 2019
- Romsdalsmuseet, Molde: 9. januar–13. februar 2020
- Glomdalsmuseet, Elverum: 20. februar–3. mai 2020
- Alta museum: 14. mai–6. september 2020
- Nordlandsmuseet, Bodø: 17. september–29. november 2020
- Haugesund Billedgalleri: 10. desember 2020–21. februar 2021

GIPS BRONSE HJERTEBLOD

Hvor lenge er det egentlig siden 1893?

Vi kan godt si at det er hundre og tjuseks år siden.

Vi kan godt si at de som levde den gangen levde i en annen verden. Telefonen var blitt funnet opp bare 17 år tidligere og ble da sett på mest som et leketøy. Elektrisk lys hadde bare vært tilgjengelig i tre år, bare noen få steder i landet. De fleste norske menn hadde enda ikke stemmerett. Det fikk de først fem år senere, i 1898. Kvinner fikk ikke stemmerett før i 1913. De aller fleste ble ikke hørt i politikken i det hele tatt.

ESSAY:
Peder Kjøs

Foto: Sturlason

Kjøs' essay ble skrevet til vandreutstillingens katalog, og gjengis her i sin helhet. 28. mai holder han foredraget *Spor av hender* i Vigeland-museet.

Folk som levde for hundre og tjuseks år siden måtte møtes for å kunne snakke sammen, og om kvelden ble det mørkt.

Men hvor annerledes enn oss var de, egentlig? Har vi noen mulighet til å forstå dem?

I 1893 var Gustav Vigeland 24 år gammel. Det året laget han den lille skulpturen *Mann og kvinne, «Trøst»*, som ble vist året etter på hans første separatutstilling.

Skulpturen viser to unge, nakne figurer: En sittende mann med bøyd rygg og ansiktet skjult i hendene, og en kvinne som sitter på kne foran ham og ser ut til å delvis omfavne ham. Kanskje hvisker hun noe til ham. De to figurene er plassert mot en ujevn flate som liksom folder seg litt over dem, som en beskyttende hånd.

Vigeland ga sjelden verkene sine titler som fortalte mer enn dette: *Mann og kvinne, «Trøst»*. Det blir opp til oss som ser å tolke. Hvem er de? Hvorfor trenger den ene, eller kanskje begge, trøst? Hvorfor er de nakne?

Det er Utøya, sier datteren min, 15 år gammel. De sitter under fjellknusen og er redde og holder rundt hverandre, sier hun.

Ja, sier jeg, det har jeg ikke tenkt på, men ja, det er Utøya.

Jeg tenkte på Adam og Eva da jeg først så *Mann og kvinne, «Trøst»*. Jeg

tenkte på følelsen av å ha mistet alt som var godt, å være kastet ut fra paradiset og sitte igjen med kun hverandre. Slik føles det også å bli voksen, å forlate den trygge barndommen og gi seg i kast med den altfor krevende verdenen der ute.

Men tenker vi ikke i bunn og grunn det samme, datteren min og jeg?

Vi kan forstå hva det er å være utsatt, naken i en verden som har blitt hard og som har vendt seg mot oss. Men vi vet at det også finnes trøst, i fellesskapet, i det som binder oss sammen, i kjærligheten, hos et annet menneske som er akkurat like utsatt og som kanskje like mye trøster seg selv når hun stryker ham over hånden og ansiktet og sier at det går bra. Det kommer til å gå bra.

Men hva ville hun ha sett i dette verket hvis tragedien på Utøya aldri hadde skjedd? Hvordan ville vi ha tolket skulpturen den 21. juli 2011, dagen før katastrofen? Og hva tenkte og følte de som så den i 1945, like etter andre verdenskrig – eller i 1939, like før krigen?

Vi ville ha sett det samme uansett, tror jeg. Sårbarheten, smerten, trøsten i fellesskapet, håpet om at det skal gå bra selv om vi er nakne og verden er hard rundt oss.

For slik har livet alltid vært. Slik var det lenge før Utøya. Lenge før verdens-

krigene. Lenge før telefoner, elektrisk lys og stemmerett.

Folk har alltid forsøkt å uttrykke livsfølelsen sin. De har elsket og hatet, følt seg sterke og sårbare, modige og redde, og så har de ønsket at andre skal forstå. For det som andre forstår og kanskje kjenner igjen, er også mer sant for oss.

Det er det som er kunst – at en kunstner prøver å fortelle, og at vi som ser og hører prøver å forstå. Det er når kunstneren er åpen og oppriktig, og vi selv er åpne og oppriktige – når vi åpner hjertene for hverandre – at gipsen og bronzen blir til kunst og vi forstår hverandre, uansett hvor mange år eller mil det er mellom oss. Vi ser gips, vi ser bronse, men mest ser vi hjerteblod.

Jeg blir alltid glad når jeg ser ungdom på kunstutstillinger.

Jeg liker de åpne ansiktene som ser alt dette for første gang, og som kanskje ikke vet så mye om kunsthistorie, tradisjoner eller fortolkninger, men som er interessert likevel. Noen følger nøye med på det læreren eller omviseren forklarer. Andre prøver bare å ta inn det de ser så godt de kan og forstå det ut ifra hva de selv opplever.

Mange har den fordømmen at de helt unge er mest opptatt av seg selv og telefonene sine, de sosiale nettverkene og sine egne ambisjoner. At de ikke bryr seg om så mye annet enn seg selv og sitt. Og det hender jo at det er slik. De kan sette seg på en benk foran det vakreste kunstverket som noen gang har blitt laget og stirre ned i skjermen, være i sin egne lille verden, heller enn å løfte blikket og åpne seg for det som er større. Vi voksne kan bli temmelig fortvilet.

Men så tar de kanskje en selfie. Seg selv med et smil, en rar grimase, et utålmodig tryne, seg selv og sin opplevelse av kunsten, eller reaksjonen på de voksnes forsøk på å få dem til å engasjere seg.

Og så blir jeg glad igjen. Disse ungdommene vil jo også dele erfaringene sine og formidle noe fra møtet med kunsten og en større verden. Også disse ungdommene vil bli forstått og gjenkjent. De vil også dele glede, fortvilelse, sårbarhet og lengsel – alt dette som binder oss sammen fordi vi kjenner oss igjen og trenger at noen kjenner oss igjen. Her og nå, og for bestandig.

Hvor lenge er det siden 1893, egentlig?

Man kan godt si at 1893 var i går.

SKULPTURKURS FOR BARN OG VOKSNE

Kunstner Gisle Harr inviterer til skulpturkurs i Vigeland-museet. Opplev gleden ved å arbeide konsentrert med modellering i leire under profesjonell veiledning!

MODELLER EN PORTRETTBYSTE

Kurs for voksne: 4.–5. mai
Kl. 11.00–15.00 begge dager

En figurativ skulptur bygges opp av grunnformer. På kurset lærer du metoder for å modellere volum, og trenes i å lage mer avanserte anatomiske former. Etter at formen er på plass øver du deg på å lage karakterer med individuelle trekk, hår og klesdrakt. Du trenger ingen forkunnskaper om modellering for å delta.

LAG EN HELT!

Kurs for barn: 1.–2. juni
Kl. 11.00–15.00 begge dager

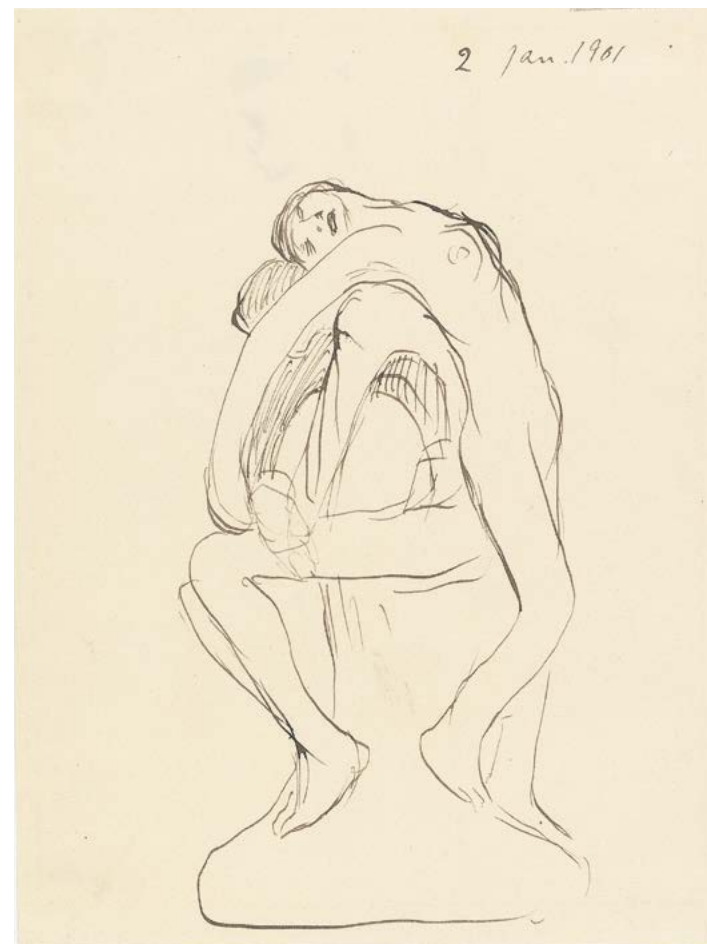
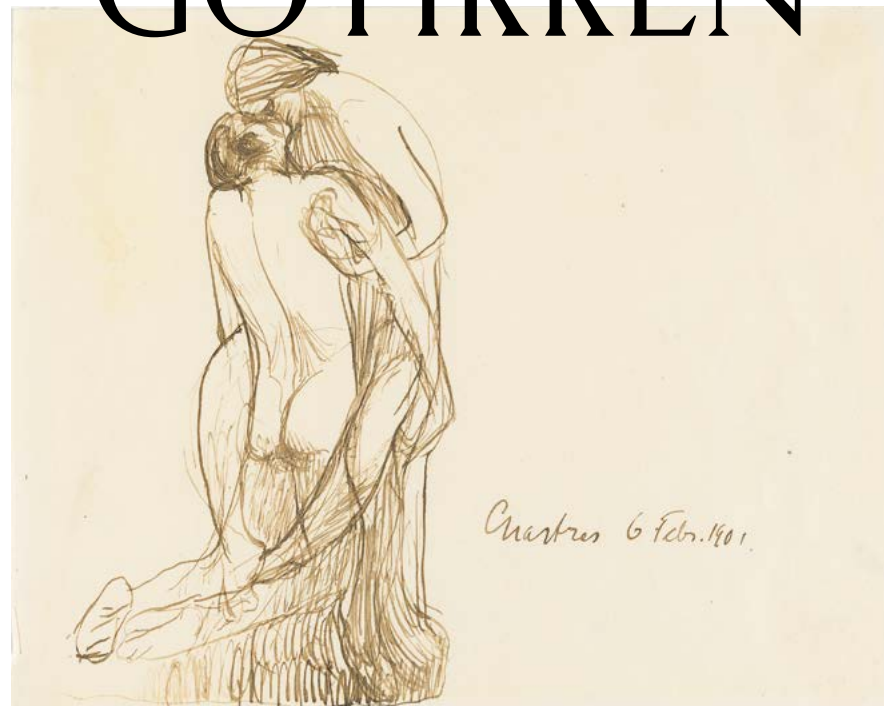
Hvem er din helt? Et familiemedlem? En venn? Kanskje en karakter fra en film eller en bok? I denne workshopen viser Gisle deg hvordan du kan lage din egen helt i leire. Du kan lage en portrettbyste eller en skulptur i helfigur. Etterpå får du male skulpturen din. Ta med bilder av den du vil modellere, eller bruk fantasien til å finne på din egen superhelt!

Kurset passer for barn 7–13 år.

← Gisle Harr har arbeidet med skulptur i 20 år og er kjent for sine miniatyrportretter av mennesker i hverdagslige situasjoner. Han har også lang erfaring med kurs og undervisning for både barn og voksne. Helgekursene krever påmelding, men du kan også delta på drop-in-leireverksted i løpet av jubileumsåret. Oversikten finner du bakerst i magasinet. Alle foto: Unni Irmelin Kvam / Vigeland-museet

Kursene går over to dager og koster kr. 400,—. Materialkostnader er inkludert i prisen. Meld deg på ved å sende e-post til elin.therese.aarseth@kul.oslo.kommune.no

SIDESPRANG FRA GOTIKKEN

Når jeg herfra ser på Trondhjems domkirke, virker de restaurerte deler engstelige, små, pirkede. Jeg ser hender, som pusler og tusler og pusser. – Her stikker vannspyerne ut som bare fan!

Gustav Vigeland i brev til Sophus Larpent,
26. november 1901

Utstilling: *Sidesprang fra gotikken*
Trondheim kunstmuseum
12. oktober 2019–8. mars 2020

— *De ler vel av meg, når jeg skriver om gotikk, for De tenker vel at det ikke er rart bevendt med de gotiske studiene mine, når der blant alle tegningene som De har, blott finnes en eller to som er gjort med tanke på Trondhjems domkirke.*

Gustav Vigeland i brev til Sophus Larpent,
17. mai 1901

Gustav Vigeland var tilknyttet restaureringsarbeidene ved Nidarosdomen i tre perioder mellom 1897 og 1902. Oppdraget hans var å lage nye skulpturer i gotisk stil. Dette ble en viktig inntektskilde for den unge kunstneren, men han gikk til arbeidet med blandede følelser. Å skape i en bestemt stil, som i tillegg var så fjern fra hans egen, bød Vigeland imot. Tiden han brukte på dette hindret ham også i å lage egen kunst.

Likevel var Vigeland til tider dypt engasjert i restaureringsarbeidet. Han studerte gotikken grundig, blant annet på en lengre studiereise i England og Frankrike i 1900-1901. I de mange brevene han sendte hjem til sin venn

og mesen Sophus Larpent, forteller han om gotikkens kunst og arkitektur. Et stort antall tegninger ble etter hvert også sendt til Larpent; de forestilte verken katedraler eller gotiske skulpturer – men kvinner og menn i heftig elskov eller i øm, lidenskapelig omfavelse.

Høstens utstilling i Trondheim kunstmuseum viser et utvalg av disse erotiske tegningene, sammenstilt med sitater fra Vigelands brevutveksling med Larpent. I utstillingen presenteres Vigelands skarpe betraktninger om gotikkens kunst, restaureringsarbeidet ved Nidarosdomen, og ikke minst – hans erotiske tegninger.

ULTIMA & VIGELAND

Foto: Jonathan Vivaas Kise / Red Bull

✓ Nils Bech og Silas Henriksen under fjorårets performance i Vigeland-museet, som ble holdt i forbindelse med Red Bull Music Festival Oslo. Foto: Jonathan Vivaas Kise / Red Bull

LYDEN AV SPOKELSER

Den svenske kunstneren Hausswolff har sammen med amerikaneren Michael Esposito vært jorden rundt og utforsket fenomenet *Electronic Voice Phenomena* – der de ved en særegen opptaksteknikk har søkt og funnet stemmer fra fortiden og «den andre siden».

Våren 2019 besøkte de Vigeland-museet og gjorde opptak i huset der Gustav Vigeland bodde og arbeidet. På dette performance-foredraget, laget spesielt for Ultima og Vigelandjubileet, presenterer de sine funn og forteller om arbeidet med å finne lyden av ånder og spøkelser fra fortiden i museet.

Electronic Voice Phenomena er en samlebetegnelse for energifelt og lydbaner som omhandler både fortid og nåtid, mellom vitenskap og parapsykologi.

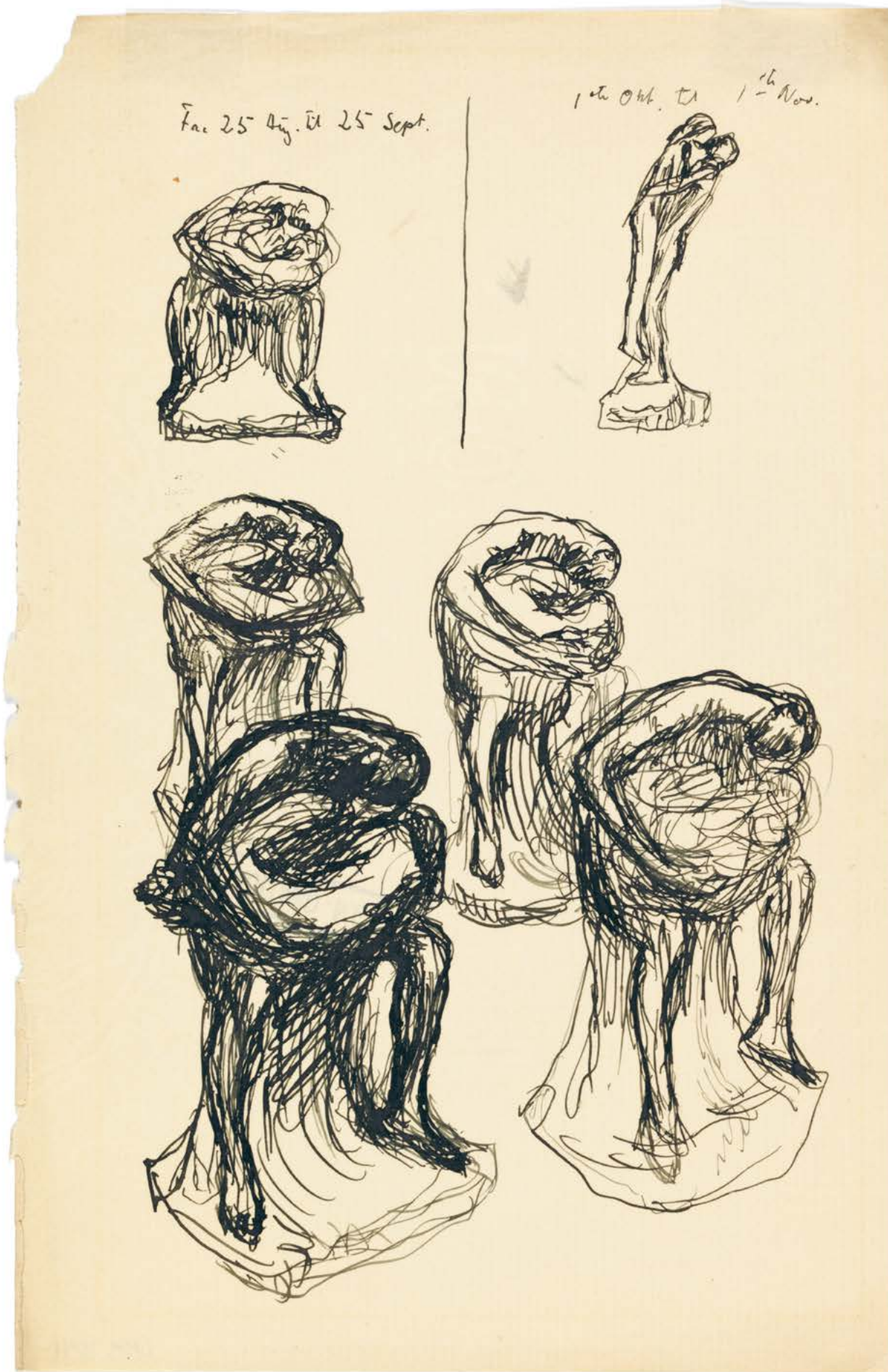
Performance-foredrag: Carl Michael von Hausswolff & Michael Esposito: *Electronic Voice Phenomena – Vigeland-museet 2019 (WP)*
13. september, kl. 20.00 / 23.00
Fri entré (arrangementet er del av Oslo kulturnatt)

NILS BECH FEIRER VIGELAND

Dans, pop og kunst møtes når Ultima-festivalen og Vigeland-museet inviterer til Nils Bechs nye, eksklusive konsertforestilling viet Vigelandjubileet. Sammen med danser Silas Henriksen (Nasjonalballetten), musiker Øyvind Mathisen og Oslo Strings kan du oppleve Nils Bech i en intim, vandrende konsert gjennom museet. Skulpturene i jubileumsutstillingen, med verker av Gustav Vigeland, Auguste Rodin og andre ikoniske kunstnere, spiller en

sentral rolle i konserten som presenterer både både nytt og gammelt materiale. Bech er aktuell med nytt album våren 2019.

Konsert
14. september,
kl. 18.00 / 20.00
15. september,
kl. 18.00 / 20.00
300,—/200,—

KONSTELLASJONER AV KJÆRLIGHET • VIGELAND I LYS AV MICHELANGELO

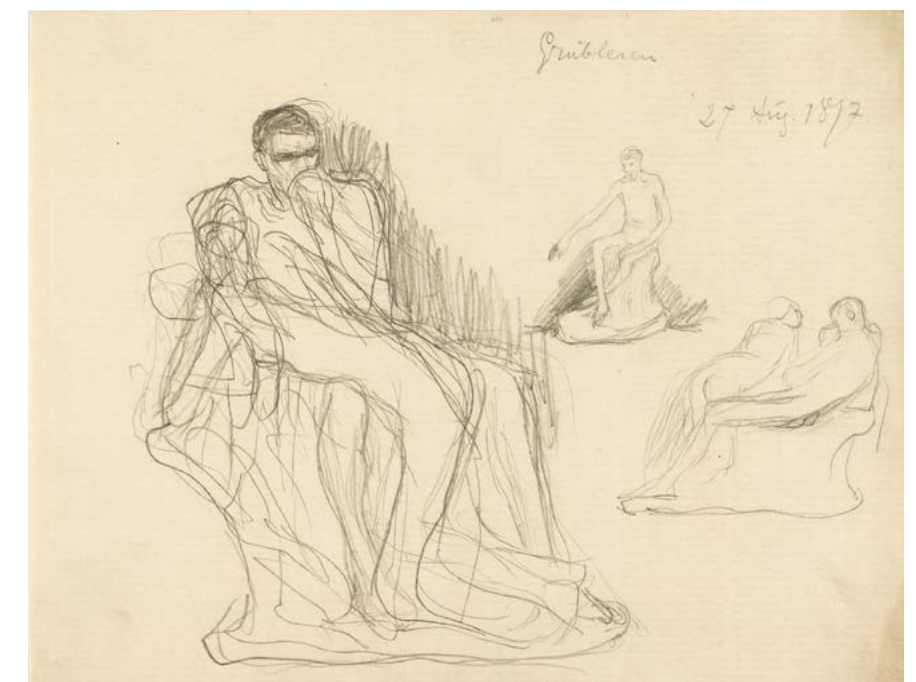
Utstilling: *Konstellasjoner av kjærlighet. Vigeland i lys av Michelangelo*
11. oktober 2019 – 19. januar 2020

Er det en forbindelse mellom Gustav Vigelands *Mann med kvinne i fanget* (1897) og *Michelangelos Pietà* (1498–99)? Den ene skulpturen har et verdslig innhold, den andre et religiøst. Likheten er ikke åpenbar, men studerer man Vigelands notisbøker ser man tydelig at han var inspirert av Michelangelo.

Allerede i begynnelsen av 20-årene tegnet Vigeland pietalignende motiver, med det avdøde Jesusbarnet liggende på Marias fang. Fra 1894 ser vi hvordan han utvikler og bearbeider det religiøse motivet gjennom et mangfold av kjærlighetsmotiver.

Utstillingen gir et unikt innblikk i Vigelands håndskrevne notisbøker, tegninger og hans private fotosamling. Kurator: Hilde Hernes.

Velkommen til åpning i oktober!

AKANTUS & LØVEHODE

Utstillingen i Galleri Gustav Vigeland retter seg mot barn: Hvem var «gutten i treet»? Her fortelles historien om Gustavs liv gjennom skulpturene. Hvem var den lille gutten fra Mandal som endte opp med å bli Norges største billedhugger? Utstillingen fokuserer på følelser, og hvordan for eksempel forelskelse, usikkerhet, glede og sorg uttrykkes, både i skulpturene og blant oss mennesker.

Utstilling:
Gutten i treet
Galleri Gustav Vigeland
Kulturhuset, Lindesnes
11. april–31. desember 2019

Vest-Agder-museets to avdelinger i Mandal markerer Vigelandjubileet med utstillingen *Skåret av Gustav*. Utstillingen vises sommeren 2019 i Vigelands barndomshjem, Vigeland hus, og i Mandal museum, Andorsengården.

Utstillingen i Vigeland hus er viet arbeider knyttet til Vigelands barndom i Mandal. I guttedagene gikk han ofte i sin fars møbelsnekkerverksted og spurte pent om han «måtte få låne et jern». Treskjæring ble hans første møte med det tredimensjonale uttrykket, og da han som 15-åring reiste til Kristiania var det for å gå i lære hos treskjærer Torsten Fladmoe. I utstillingen vises treskjærerarbeid fra Vigelands barne- og ungdomsår, flere av dem innlånt fra Vigeland-museet.

I Andorsengården vises Gustav Vigelands tresnitt, de fleste av dem

skåret mens han ferierte på Sørlandet. Flere av motivene viser landskap, mennesker og dyr som knyttes til livet hans i distriktet. Tre byster og en skulptur inngår også som en del av utstillingen.

I Andorsenhagen står skulpturen *Egil Skallagrimsson reiser nids tang* (1922), og ikke langt unna bysten av Amaldus Nielsen. I hagen utenfor Vigeland hus kan besøkende oppleve skulpturen *Ung pike* (1892) og bystene av Gustav og broren Emanuel Vigeland.

vestagdermuseet.no/gustavvigeland

Utstilling:
Skåret av Gustav
Vigeland hus
Mandal museum, Andorsengården
Sommer 2019

Foto: Anna-Julia Granberg / Blunderbuss / NRK

LYDEN AV VIGELAND

KORK og Radioteatret presenterer:
LYDEN AV VIGELAND
– en festforestilling

22. juni feires Gustav Vigeland med en stor bursdagsfest i Vigelandsparken. KORK og Radioteatrets forestilling denne dagen er et portrett av en stor kunstner med en fascinerende personlighet. Det blir kvikt, humoristisk, informativt og rørende.

Forestillingen handler om hvordan ideen om en fontene foran Stortinget vokser og vokser til en av verdens flotteste skulpturparker, og hvordan en viljesterk nordmann utvikler seg fra nasjonal anerkjennelse til å bli en kunstner av verdensformat.

Radioteatret bruker Norges beste skuespillere til å fremføre historien med tekst og lydkulisser som skapes på stedet. Lysbilder på skjermer gir publikum en opplevelse av hvordan Oslo var på den tiden, og fører oss fra fontenens spede begynnelse til den

grandiose parken sto ferdig. KORK spiller musikk fra Vigelands samtid og skaper et bilde av hvordan verden utenfor Norges grenser utvikler seg, både kunstnerisk og politisk.

Forestillingen er gratis og åpen for alle.

Håkon Anton Fagerås vant konkurransen om å lage den nye 20-kronemynten som kommer ut i forbindelse med Vigelandjubileet. Foto: Unni Irmelin Kvam / Vigeland-museet

VIGELAND RETT I LOMMA

– Jeg har alltid hatt lyst til å jobbe med mynter. Jeg har laget en minnemynt tidligere, men den nye 20-kronemynten er en bruksmynt. Det betyr at den kommer i hendene på veldig mange, og det er litt der fascinasjonen ligger.

Pregstempel til myntens avers og revers. Foto: Unni Irmelin Kvam / Vigeland-museet

For å markere 150-årsfeiringen av Gustav Vigelands fødsel gir Norges Bank ut en ny 20-kronemynt. Fem kunstnere deltok i konkurransen om å utforme jubileumsmynten. Vinnermotivet ble Håkon Anton Fagerås sitt bidrag *I arbeid*, som viser Gustav Vigeland ved sin kavalett mens han betrakter skulpturen *Foster* under modellering. Motivet er et tenkt øyeblikk som fanger billedhuggerens arbeidsprosess.

– Det mest opplagte ville vært å velge en av Vigelands skulpturer og modellert et lite relieff av den. Men da ville jeg følt det som kun en designjobb, sier Fagerås.

– Jeg ønsket å tilføre noe mer til mynten, i tillegg til å vise et Vigelandmotiv. Jeg ville vise dette med arbeid og produksjon, fordi jeg forbinder arbeid med ham. Vigeland hadde en enorm arbeidskapasitet, hele livet hans var arbeid.

– Folk flest vet lite om hvordan en skulptur blir til, men for meg er prosessen bak ofte mer magisk enn det ferdige resultatet, så det er noe jeg selv liker å vise frem både i utstillingskataloger og på Instagram, sier Fagerås.

Å bruke *Monolitten* eller *Sinnatagen* som motiv var ikke en mulighet, ettersom både Norges Bank og Vigeland-museet ønsket å vise fram mer av Vigelands kunstnerskap enn de mest kjente motivene.

I juryens vurdering av motivet trekker de frem både komposisjonen og fokuset på arbeidsprosessen:

«Motivet har en finstemt komposisjon der kunstnerens blikk er rettet

Foto: Norges Bank / Nils S. Aasheim

HÅKON ANTON FAGERÅS

- Norsk billedhugger født 1975. Bor og arbeider i Oslo og Pietrasanta, Italia.
- En av få norske billedhuggere som arbeider innenfor den klassisk figurative tradisjonen.
- Utdannet ved Statens kunstakademi og Statens håndverks- og kunstindustriskole.
- Holdt separatutstilling i Vigeland-museet i 2016.

NY 20-KRONEMYNT

- Jubileumsmotivet *I arbeid* viser Gustav Vigeland ved sin kavalett, mens han betrakter skulpturen *Foster* under modellering. Motivet er et tenkt øyeblikk som fanger billedhuggerens arbeidsprosess. Vigelands bronse-skulptur *Foster* (1923) utgjør midtpunktet i en sirkulær skulpturinstallasjon kalt *Barneplassen* i Vigelandsparken.
- Kongeportrettet på myntens avers er utformet av formgiver ved Det Norske Myntverket, Ingrid Austlid Rise.
- Mynten utgis av Norges Bank som tvungent betalingsmiddel 10. april 2019 og er preget ved Det Norske Myntverket.

Fagerås i arbeid med utkast til myntmotivet.

mot verket. Sammen med Vigelands blikkretning danner posituren en trekant som binder kunstneren og verket tydelig sammen. [...] Den litt røffe modelleringen synliggjør billedhoggerens arbeidsprosess. Kunstneren har med hell billedgjort tankearbeidet som ligger bak Vigelands omfattende produksjon.»

Utkastet til mynten ble først laget i et format på 20 centimeter i diameter. Fagerås brukte en glassplate som underlag for å sikre en helt flat bakgrunn. Deretter modellerte han motivet i hard plastelina, før det ble tatt 3D-skann av det. Høyden på relieffet lå godt under 2 millimeter.

– Arbeidet er faktisk veldig vanskelig fordi høydeforskjellene er så små. Og siden den ferdige mynten ikke er større enn 27 mm er det viktig å holde en visuell enkelhet.

Som en del av prosessen studerte Fagerås gamle bilder av Vigeland.

– Jeg så på alle bildene jeg kunne finne der Vigeland arbeider. På flere av bildene står han litt uelegant og hverdagslig, med magen godt frem og hendene i siden. Det er ingen posering for fotografen, men et tilfeldig øyeblikk. Det likte jeg, sier Fagerås.

– Vigelands kunst tematiserer hele livsløpet. Skulpturen *Foster* er en del av dette, og for de som kjenner Vigeland som skildrer av det store, monumentale og sterke, kan myntmotivet minne oss om at han også laget mennesker i alle livets faser og at det er flere sider ved Vigelands kunstnerskap.

VIGELAND-BREV TILGJENGELIG PÅ NETT

Jeg er saa daarlig og arbeider saa elendig langsomt – og faar sjælden noget færdig. Det samme kan det være, Værden trænger ikke Bøger.

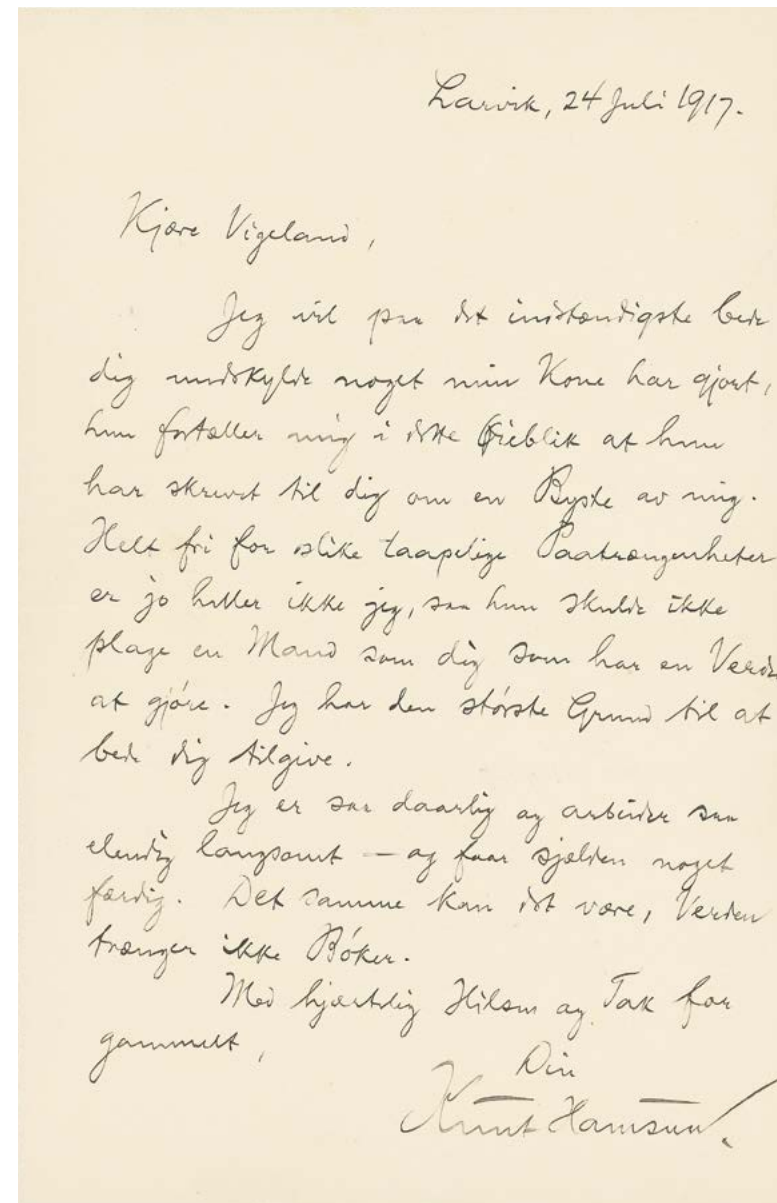
Knut Hamsun i brev til Gustav Vigeland,
24. juli 1917

I Nasjonalbiblioteket finnes det ca. 780 brev til og fra Gustav Vigeland. Vigeland-museets brevsamling består av ca. 20 000 brev og brevutkast. Dette er blant annet brev mellom Gustav Vigeland og viktige personer i norsk kulturliv – som Knut Hamsun. Materialet er en del av vår felles kulturarv, men frem til nå har det kun vært tilgjengelig for dem med tid, anledning, og ikke minst en god grunn til å oppsøke Vigeland-museets arkiver på Frogner eller Nasjonalbibliotekets spesiallesesal på Solli Plass.

I forbindelse med Vigelandjubileet 2019 har Nasjonalbiblioteket og Vigeland-museet gjort et felles løft. Nasjonalbiblioteket har digitalisert alle sine Vigeland-brev. Samtidig har Vigeland-museet, i samarbeid med Nasjonalbiblioteket, digitalisert et utvalg av sin store brevsamling. Brevene ligger nå tilgjengelig i *Hanske* – Nasjonalbibliotekets database.

Gustav Vigeland hadde i mange år en sentral posisjon i norsk kulturliv. På 1890-tallet var han omgangsvenn med Sigbjørn Obstfelder og Vilhelm Krag, og på begynnelsen av 1900-tallet ble han stadig invitert til musikkafter hos Fridtjof Nansen på Lysaker. Fernanda Nissen og Nini Roll Anker var blant hans få, nære venner, og Bjørnstjerne Bjørnson og Gunnar Heiberg blant hans viktigste støttespillere.

Mange av Vigelands bekjenskaper oppstod i forbindelse med hans arbeid med portrettene. Han modellerte byster av Bjørnstjerne Bjørnson, Gunnar Heiberg, Knut Hamsun, Henrik Ibsen, Edvard Grieg, Fridtjof Nansen, Arne Garborg og Jonas Lie, for å nevne noen – hvilket innebar at de alle satt modell for ham. Disse møtene la ikke sjeldent grunnlaget for vennskap – og år med brevskrivning.

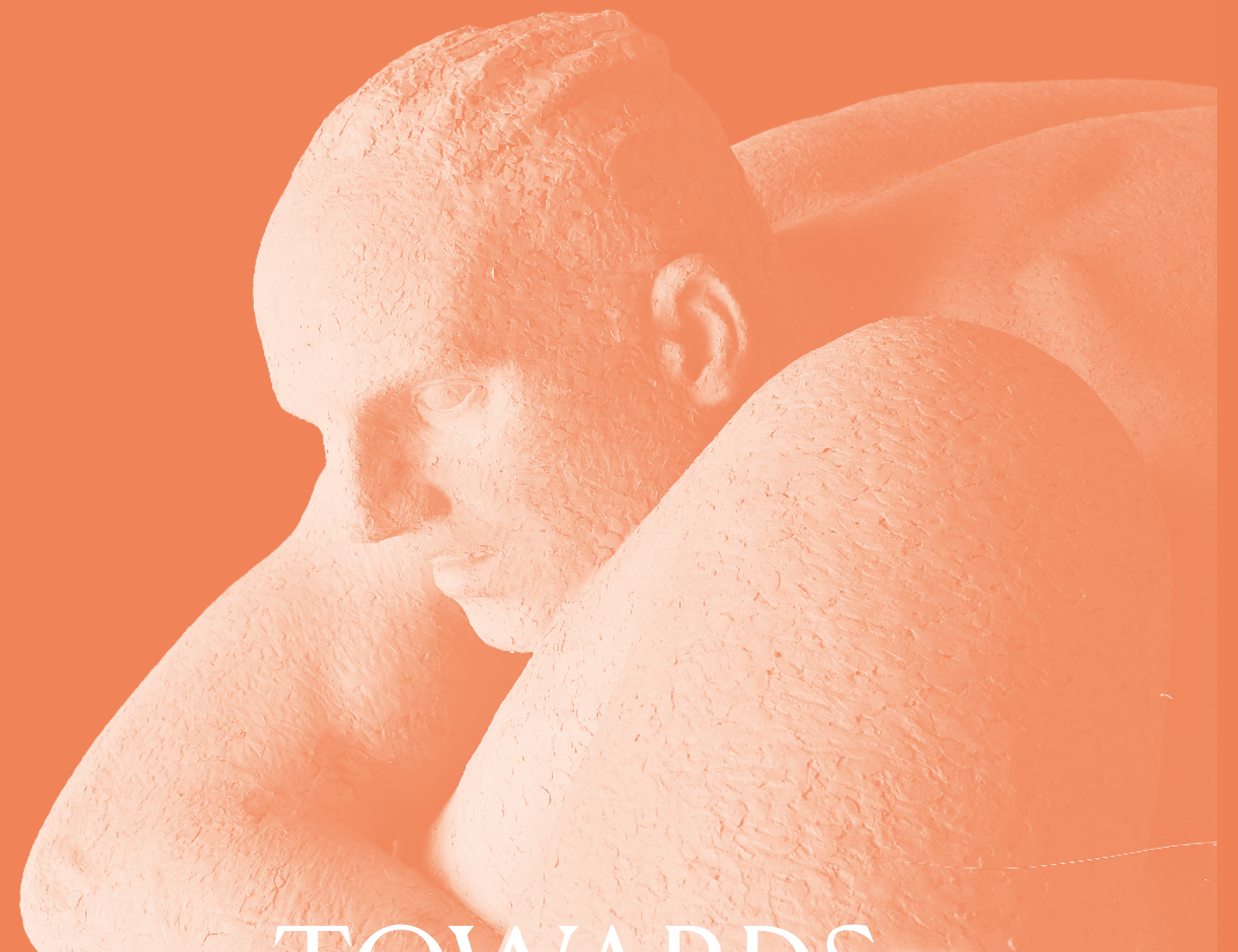
Ofte er betraktningene han gir til andre om disse møtene de mest interessante. I et brev til sin venn og mesén Sophus Larpent kommer han i 1901 med en lengre utlegning om familien Bjørnson – og Bjørnsens personlighet: «Det ... som var der rare og gode ved Bjørnson, var ikke de «Sandheder» han kom med – for de var for mig ikke lidet Tivlsomme, næsten alle – men det var den Kraft og den Tro hvormed han satte dem frem!» Og «Mod mig var han

stille, fin og søgende. Men, da jeg saa ham med andre, var han en helt anden, jeg kjendte ham ikke igjen. Da talte han brølede. Han brølte!!»

I dette omfattende materialet ligger det et stort potensiale – til både å bli bedre kjent med Vigeland, men også til nye perspektiver på noen av våre andre, store kunstnere.

Søk i brevsamlingen her:
nb.no/hanske/

VIGELANDSEMINARET 2019

TOWARDS MODERNITY IN SCULPTURE

23.–24. mai
2019

Sentralen,
Oslo

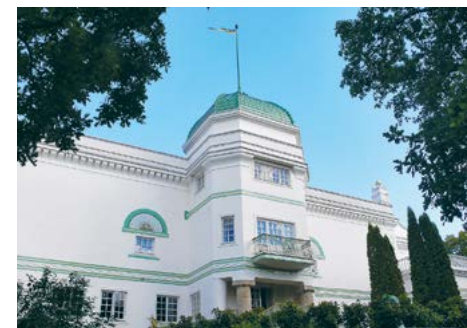
Program:
vigeland.museum.no

GUSTAV VIGELAND. SKULPTURENS KRAFT OCH KÄNSLA

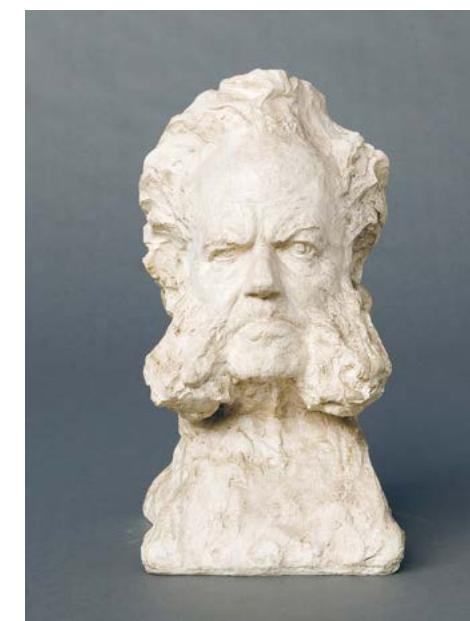

Ung mann og kvinne (1906). Foto: Thielska Galleriet

Thielska Galleriet i Stockholm eier den største samlingen av Vigeland-skulpturer utenfor Norge. 150-årsjubileet markeres der med utstillingen *Gustav Vigeland. Skulpturens kraft og känsla* – den hittil mest omfattende presentasjonen av Vigelands kunstnerskap i Sverige. Vigeland-museet bidrar med et betydelig utlån til utstillingen, som åpner 15. juni.

Thielska Galleriet i Stockholm.
Foto: Thielska Galleriet

Vigelands uttrykksfulle byste av Henrik Ibsen (1903)

Mann står med hodet oppunder kronen (1905).

Interessen for Vigelands kunst var stor i Sverige på begynnelsen av 1900-tallet, mye takket være bankdirektøren og kunstmesenen Ernest Thiel (1855–1947). Thiel kjøpte i alt åtte skulpturer i bronse av Vigeland til sitt hjem på Djurgården i Stockholm, i dag Thielska Galleriet. Fire av dem – *Mor og barn* (1907), *Ung mann og kvinne* (1906), *Mann med kvinne i fanget* (1905) og *Gammel mann og ung pike* (1906) – ble plassert i en del av parken kalt *Vigeland-terrassen*. Også finansmannen Klas Fåhræus og forleggeren Thorsten Laurin kjøpte skulpturer av Vigeland. De hørte til tidens mest forutseende kunstsamlere i Sverige, og i likhet med Thiel bidro de med økonomisk støtte og et nettverk av innflytelsesrike personer som Vigeland kunne bruke strategisk. De kom alle inn i Vigelands liv på et avgjørende tidspunkt, før han hadde fått sitt store gjennombrudd som kunstner i hjemlandet.

Thiel var spesielt interessert i kunstnere som hadde store visjoner,

men som manglet økonomiske midler. Hans begeistring for Vigeland var derfor ikke overraskende. Vigelands liv handlet i aller høyeste grad om kunsten, og han fremstår fremdeles som en person som ble drevet av en egen indre overbevisning. Hans kunstneriske uttrykk er ikke innsmiggende, tvert imot valgte han ofte motiv fra sjel livets mørkeste sider. Skulpturene fremstiller menneskelige tilstander, erotikken og melankoliens krefter, og en stadig kamp for å oppnå frihet til å kunne skape sitt eget liv. Vigelands personlighet, og hans verk, passet utmerket sammen med Thiels interesse for egenrådige kunstnere.

Vigeland og Thiel samarbeidet om å øke interessen for skulpturens arbeid, spesielt de offentlige oppdragene. Da Vigeland til slutt fikk bestillingen på et monument over vitenskapsmannen Niels Henrik Abel skrev han til Thiel at det delvis skyldtes at utvalgskomiteen hadde fått en følelse av at verket kunne havne i utlandet, altså i Sverige. Når kunstne-

ren noen år senere samlet støtte for å få oppført den store fontenen, som skulle bli begynnelsen på Vigelandsparken, ble den samme taktikken brukt; Thiel ga uttrykk for at han ville kjøpe fontenen. Dette fikk Oslo kommune til å komme på banen. Selv bidro Thiel med 50 000 kroner – «Det er den gladeste Dag i mit liv» skrev Vigeland som svar. Sammen la de planer som spilte på usikkerheten i det nyvunnede nasjonalfølelsen i Norge, og dette ledet til at Vigelands storstilte parkprosjekt kunne påbegynnes.

Gustav Vigeland. Skulpturens kraft og känsla viser verk fra perioden 1890–1940, og gir et fascinerende innblikk ikke bare i Vigelands kunst, men også den svensk-norske felles kulturhistorien.

Utstilling: *Gustav Vigeland. Skulpturens kraft og känsla*
Thielska Galleriet, Stockholm
15. juni–29. september 2019

Vigeland-museet jobber for å stimulere ny forskning på Vigelands liv og kunst. I forbindelse med jubileet lyste museet ut to skrivestipend for å få nye stemmer og perspektiver på billedhuggerens kunstnerskap.

GUSTAV VIGELAND OG CAMILLE CLAUDEL – EN KUNSTNERISK FORBINDELSE?

Gustav Vigeland, *Dans* (1893). Foto: Øyvind Andersen / Vigeland-museet

Camille Claudel, *La Valse* (ca. 1893)
© Foto: Christian Baraja / Musée Rodin

Stipendmottager:
Ingvild Hammervoll

Vigelands tilknytning til den franske modernitetens skulptur- og kunstscene er kjent, men ikke fullstendig utforsket. Mellom 1893 og 1902 oppholdt han seg i Paris og Frankrike i flere omganger og i lengre perioder. Inntrykkene Vigeland fikk fra oppholdene i Paris kommer til uttrykk i både skisser og ferdige verk.

Mens Vigelands forhold til den franske skulptøren Auguste Rodin har vært gjenstand for flere studier, har den kunstneriske forbindelsen mellom Vigeland og Rodins mangeårige partner, Camille Claudel, ikke tidligere blitt undersøkt. Dette til tross for at det finnes tydelige referanser til hennes mest sentrale verk hos Vigeland. Artikkelen ser nærmere på denne forbindelsen, og med utgangspunkt i utvalgte skulpturer undersøker Ingvild Hammervoll i hvilken grad den mulige påvirkningen fra Claudel ledet opp til Vigelands store gjennombrudd som billedhugger.

#VIGELAND – PUBLIKUMS INTERAKSJON MED VIGELANDS SKULPTURER PÅ INTERNETT

Foto: Rocko Tango @rockotango

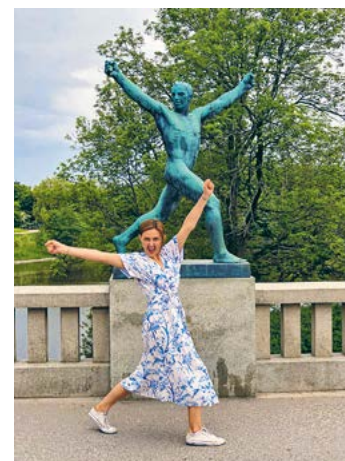

Foto: Nicole Vranjican @nikkivvegan

Stipendmottager:
Susanne Grina Lange

Susanne Grina Lange undersøker hvordan publikum bruker Instagram som en del av sin kunstopplevelse i Vigelandsparken og i Vigeland-museet. Hvordan interagerer de med Vigelands skulpturer gjennom bildene? Hva deler de, og deler de forskjellige ting fra parken og fra museet? Rammes delingen av de nakne skulpturene av sensur i sosiale medier?

Artikkelen belyser publikums oppfattelse av kunst i det offentlige rom versus kunst som oppleves i en museumssetting, museumselfiet som sjanger, kunst som staffasje og kulturell kapital, og sosiale mediers problematiske forhold til nakenhet.

STORT IKON TIL LITE MERKE

VIGELANDJUBILEET
2019

- Posten har i forbindelse med Vigeland-jubileet utformet to frimerker med kjente motiv av Gustav Vigeland. Frimerkekunstner fra Posten er Kristin Slotterøy.
- Valørene er et Europa-frimerke og et Verden-frimerke.

Vigelands kjærlighetsmotiv *Kysset* og skissen til ikoniske *Sinnataggen* pryder Postens jubileumsfrimerker.

Kunstnerskapet til Gustav Vigeland er mer enn Vigelandsparken. Dette var utgangspunktet da frimerkekunstner Kristin Slotterøy tok fatt på arbeidet med å utforme jubileumsfrimerkene som markerer Vigelands 150-årsjubileum.

— Personlig synes jeg de tidlige skulpturene til Vigeland er helt nydelige. De er levende og intense. Hans tegninger har en råskap og kraft i seg som jeg synes er veldig spennende. Dette hadde jeg lyst til å få frem i frimerkene. Løsningen ble å bruke skulptur og tegning i kombinasjon. Vigeland tegnet skisser til både *Sinnataggen* og *Kysset*. Disse passet både formatet – og i kombinasjon, sier Slotterøy.

— Den største utfordringen har vært å velge kun to motiver når det er et så stort materiale å velge i. Jeg er fornøyd med at frimerkene viser flere sider av Vigelands arbeider, noe som gir dem en ekstra dimensjon.

— Bakgrunnsfargene er sterke og inspirert av fargene i parken på sommerstid. Jeg har valgt en transparent sølvfarge på strektegningene. Det var viktig at den kom tydelig fram, samtidig som tegningene ikke tar luven av skulpturene. Siden sølvfargene ikke kunne justeres digitalt, var det ekstra spennende å følge trykkeprosessen til det endelige resultatet.

SINNATAGGEN VIL HA FERIE

Dukketeater:
Sinnataggen vil ha ferie
Annes dukketeater

PREMIERE:
12. juni, kl. 11.00

Helene Byhring Fosheim, Anne Stray og Cecilie Fangel ved Annes dukketeater. Foto: Per Maning

Ta med barna på nypremiere av teaterforestillingen *Sinnataggen vil ha ferie*! Forestillingen passer for barn 4–8 år.

— I teaterstykket er *Sinnataggen* lei av å stå på ett bein og være sinna. Han vil rett og slett ha ferie. Det utlyses audition der man søker etter *Sinnataggens* vikar. Når kandidatene leter etter sinnet sitt kommer et stort spekter av ulike følelser og reaksjoner frem, forteller Anne Stray ved Annes dukketeater. Hun har skrevet og produsert forestillingen sammen med Helene Byhring Fosheim.

Blant de 13 figurene som stiller på audition finner vi for eksempel en sopp,

en ku, en rev og et lemen. Dukkene er laget av ulike dukkemakere, og forestillingen veksler mellom dukkespill og skuespill. Alle rollene spilles av Anne Stray og Cecilie Fangel.

— Det er flere enn én deltaker som av ulike grunner ikke lever opp til *Sinnataggens* sinne. Det blir en stor utfordring å finne en vikar. Barna blir sjarmert av de mange kandidatene som ikke får helt til å være sinna.

Forestillingen er både morsom og tankevekkende. Den retter fokus på barnas bevissthet om egne og andres følelser, og handler om mer enn bare sinne. Vi blir også kjent med glede, lat-

ter, sjananse og gråt. Barna får selv bidra i forestillingen, de skal nemlig være med å stemme på hvem de mener skal få være *Sinnataggens* vikar.

Forestillingen settes opp i forbindelse med Vigelandjubileet, og spilles på Annes dukketeater i Frognerparken som holder til i det røde huset bak tennisbanene. Følg med på annesdukketeater.no eller Vigeland-museets hjemmeside for mer informasjon.

DE NAIVE

De Naive består av dansekunstnerne Harald Beharie, Charlott Utzig og Julie Moviken. Foto: Lucas Leonardo Ibanez-Fæhn

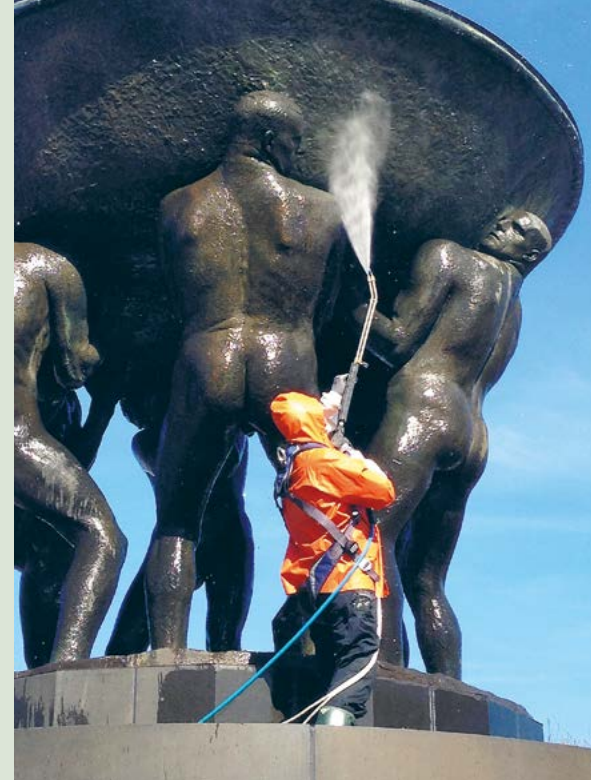
Performance:
Flash Mob Series: Sekvens for Vigeland I–XII
23. november, kl. 12.00–16.00

De Naive arbeider i krysningsfeltet mellom samtidsdans og performance, og viser høsten 2019 *Sekvens for Vigeland I–XII*. Med en fascinasjon for den tilsynelatende enkle og banale synkron dansen man finner i musikal, flash-mob og musikkvideoer, vil De Naive skape synkrone sekvenser for Vigeland-museet. Som en levende utstilling på museet vil de fjerne kroppslige og mentale hierarkier knyttet til hvilke bevegelser som er viktige og har verdi. Hvordan kan det synkrone og «billig imponerende» transformeres til et utholdende og repetitivt system, der suggesjonen og subtile

forandringer overtar oppmerksomheten? Med en inderlig glede for fellesdansen drar De Naive en reproduksjon av populærkulturens trinn og bevegelser inn i høykulturens høyborg: The Museum.

Sekvens for Vigeland I–XII er en del av De Naives *Flash Mob Series* – en performativ installasjon- og performance-serie knyttet til museer og gallerier.

BEVARING FOR EVIGHETEN

Fontenen i Vigelandsparken vaskes.

I Vigelandsparken kan du oppleve over 200 skulpturer i bronse, granitt og smijern. Vigelandsparken, som del av Frognerparken, ble fredet i 2009. Året rundt arbeider konservatorer fra Vigeland-museet med å bevare Vigelands livsverk. Vil du høre mer om arbeidet? Kom på foredrag med museets konservatorer 8. oktober kl. 18.00.

← Rust på smijerns-portene fjernes årlig. Her jobber konservatorene Ana Vrodljak og Åse Ingeborg Vistad med flekking og maling. Arbeidet i parken er sesongbasert, og det meste av arbeidet må gjøres på våren og sommerstid.

Konservator Siri Refsum ved Vigeland-museet retusjerer *Sinnataggen*'s hånd for å dempe kontrastene.

Korrosjon i bronsens overflate skrapes bort for å jevne ut og bevare det originale uttrykket.

Konservatorene ved Vigeland-museet startet i 2012 et prosjekt med å konservere tregruppene rundt fontenen i Vigelandsparken. På grunn av langvarig forurensning og at det var bygget opp tykke svarte skorper endres skulpturenes uttrykk og overflate. Dette bekjemper konservatorene ved tørrisblåsing, skraping med skalpell og til slutt påføring av beskyttende voks.

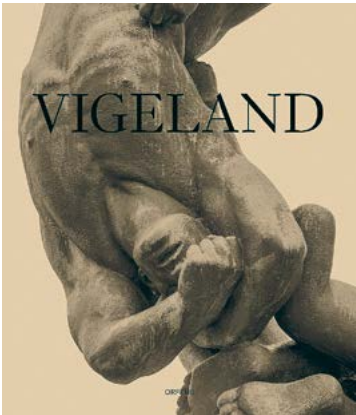
Voksen som konservator Siri Refsum påfører bronseskulpturenes overflate letter fremtidig konservering og vedlikehold.

Konservator Ingebjørg Mogstad i arbeid med å fjerne svarte skorper med avleiringer og korrosjon. Konservatorene jobber på denne måten for å gjenskape skulpturenes opprinnelige uttrykk.

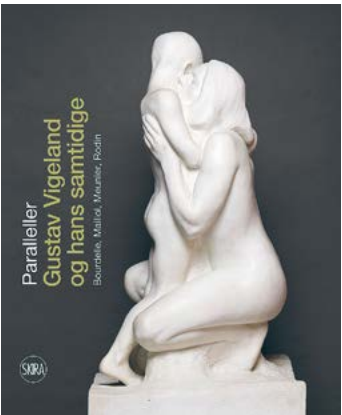
Biologisk vekst er en utfordring for granittskulpturene i Vigelandsparken. Etter den årlige vårrengjøringen dusjes granittgruppene på sirkeltrappen med en blanding av etanol og vann for å hindre at alger, mose og lav vokser på dem.

Praktbok om Vigelandsparken

En lenge etterlenget praktbok om Vigelandsparken! Boken er rikt illustrert med fotografier av Espen Grønli og en lengre artikkel om parkens tilblivelse skrevet av Jarle Strømodden, museumsleder ved Vigeland-museet. Norsk og engelsk utgave.

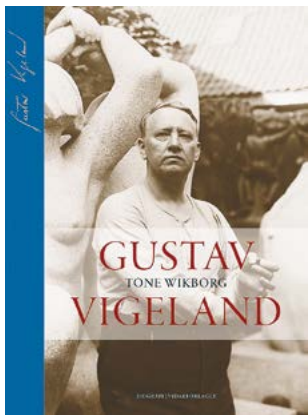
Utgitt av Orfeus Publishing

Paralleller:
Gustav Vigeland og hans samtidige

Utstillingskatalogen kommer ut i forbindelse med jubileumsutstillingen i Vigeland-museet, og inneholder tekster om de utstilte kunstnerne. Rikt illustrert. Norsk og engelsk utgave.

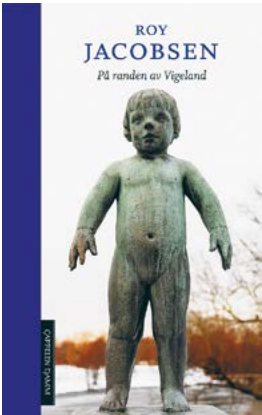
Utgitt av SKIRA Editore

Vigeland-biografi

Tone Wikborgs biografi om Gustav Vigeland fra 2001 relanseres på norsk og kommer for første gang også i engelsk utgave. Boken er en inngående og bred presentasjon av Vigelands liv og virke. Rikt illustrert.

Utgitt av Vidarforlaget

På randen av Vigeland

Roy Jacobsens bejublete fortelling om sin barndoms mange besøk i Vigelandsparken og morens mystiske tannlegetimer – nå som egen bok med fotografier.

Utgitt av Cappelen Damm

Velkommen til boklansering med Roy Jacobsen i Vigeland-museet 23. april kl. 18.00!

Vigeland og Nidarosdomen:
To nasjonale ikoner

Bokens tema spenner fra ikonografi og ideologi til Vigelands skulpturer i sosiale medier. Boka er rikt illustrert og består blant annet av seks nyskrevne tekster og hittil upubliserte fotografier av Vigelands skulpturer som gikk tapt i 1983. Boken er et samarbeidsprosjekt mellom Vigeland-museet, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider og DKS.

Utgitt av Museumsforlaget

MINIØYA & VIGELANDJUBILEET

Foto: Gundersen og meg

Det er ikke bare Gustav Vigeland som har jubileum i 2019. I år fyller musikk- og kulturfestivalen Miniøya 10 år. Miniøya er Norges største barnefestival, og Vigelandjubleet er stolte av å være en del av årets program.

Under festivalen kan du prøve deg som kunstner i Vigeland-museets telt. Her får lage din helt egne skulptur i luftherdende leire til å ta med hjem!

Tøyenparken
25. og 26. mai 2019

SOMMERKONSERTER

Tradisjonen tro inviterer Ole Bøhn til sommerkonserter i Vigeland-museets borggård. Sesongen starter 23. juni. I år får vi blant annet høre Bøhn selv og fiolinist Henning Kraggerud, pianistene Christian Ihle Hadland og Einar Steen-Nøkleberg og bratsjisten Lars Anders Tomter. Ophelia Ragtime Orchestra og Magnolia Jazzband kommer også.

Se museets hjemmeside for mer informasjon.

EVENTYRTUR I FROGNERPARKEN

Opplev parken på en ny, spennende og morsom måte sammen med Osloguide Mari Atlanta Lunde. Hun forteller eventyr og historier knyttet til skulpturene. Pris: 100,— (barn) 50,— (voksne). Gratis for medlemmer av Frognerparkens venner og Bymuseets venner. Oppmøte ved hovedporten kl. 12.00.

18. august: Blomster og historier i Frognerelvdalen
29. september: Labyrinter, mytologi og drager

STUDENTER KASTER NYTT LYS PÅ VIGELAND

1. november inviteres publikum til en unik kveldsvandring i Vigeland-museet. Som et tverrfaglig stuntprosjekt presenterer studenter ved Høyskolen Kristiania poetiske lyddikt i museets monumentale saler. Gjennom såkalt guerillia lighting, som er en type belysningsgrafitti med sterke lommelykter, skapes flyktige opplevelser av rom og kunst, hvor det bestandige oppheves til fordel for det øyeblikkelige.

Tidligere har studentene gjort tilsvarende prosjekt med ikoniske bygg i Oslo, som hovedbiblioteket Deichman og Sofienberg kirke.

Prosjektet involverer studenter fra bachelorstudiene interiørarkitektur, tekst og skribent, grafisk design og kreativ markedsføring.

OSLOBIENNALEN

Hlynur Hallsson
Seven works for seven locations in public space
25. mai–15. september 2019
Vigelandsparken

Den islandske kunstneren Hlynur Hallsons (f. 1968) prosjekt for Oslobiennalens første utgave er et flerspråklig tekstbasert verk med en politisk, humoristisk og satirisk karakter. Valg av språk speiler til en viss grad Oslos befolkningssammensetning og/eller språk som er i daglig bruk. Tekstene vil være på engelsk, islandsk, litauisk, norsk, polsk, samisk, svensk og somalisk. Verkene vil bli sprayet direkte på offentlige vegger og installasjoner. Et av Halssons arbeider presenteres i Vigelandsparken.

Oslobiennalen representerer et nytt format for en kunstbiennale i det offentlige rom: et femårig, skiftende program som vil foregå over hele byen, med konserter, performancer, workshops og symposier. Biennalen åpner helgen 25.–26. mai.

Bjørnstjerne Bjørnsson (1915).
Reist i Bergen i 1917

Snorre Sturlason (1938). Reist i
Bergen i 1948 (og på Reykholt,
Island i 1947)

Foto: Øystein Fykse

Tiggerne (1908–1909). Sykehus-
parken, Bergen

Christian Michelsen
(1936). Reist i Bergen i 1938

Mor og barn (1909). Byparken,
Bergen

Foto: Carina Johansen

Sigbjørn Obstfelder (1916–17).
Kongsgården skole, Stavanger (og
Fredriksberg kirkegård, København)

Foto: Kai Nessler

Egil Skallagrímsson (1922). Reist i
Mandal i 1971

Vigeland Hus, Mandal
Ung pike (1892)
Selvportrett (1922)
Byste av *Emanuel Vigeland* (1896)
Byste av *Amaldus Nielsen* (1905).
Reist på Amaldus Nielsens plass i
Mandal i 1932

Peder Claussøn Friis (1937).
Reist på Vigeland i Lindesnes
kommune i 1938

*Gammel mann og ung pike, «Far og
datter»* (1906). Reist på Vigeland i
Lindesnes kommune i 1969

BERGEN

STAVANGER

KRISTIANSAND

MANDAL

TRONDHEIM

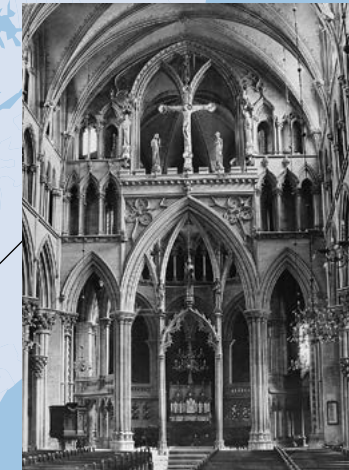
HAMAR

OSLO

TØNSBERG

LARVIK

KRAGERØ

Skulpturell utsmykning (i alt
44 skulpturer), Nidarosdomen,
Trondheim

SKULPTURER AV GUSTAV VIGELAND PLASSERT I VERDEN

Thielska Galleriet i Stockholm
Emanuel Vigeland (1896)
Gunnar Heiberg (1905)
Ernest Thiel (1907)
Petter Dass (1906)
Mann med kvinne i fanget (1905)
Ung mann og kvinne (1906)
Gammel mann og ung pike, «Far og datter» (1906)
Mor og barn (1907)

Sapporo, Japan
Trekanten (1940)
Pike svever ned mellom grenene (1907)
Kvinne løfter spedbarn foran seg (før juni 1930)
Mann med hendene i siden (1930–31)
Mann og kvinne, «Adorasjon» (1908)

Hamargutten (1899). Fontene reist
i Hamar i 1899

Niels Henrik Abel (1905). Reist i
Oslo i 1908

Rikard Nordraak (1905). Reist i
Oslo i 1911

Camilla Collett (1906). Reist i
Oslo i 1911

Byste av *Alfred Nobel* (1903).
Nobelinstituttet, Oslo

Piken på bjørnen (1921).
Freiaparken, Oslo

Mann og kvinne, «Adorasjon»
(1908). Ekebergparken, Oslo

Mor og barn (1909). Reist i
Tønsberg i 1951

Piken på reinsdyret (1920).
Fritzøehus, Larvik

Tordenskiold (1916) Reist i Stavern
i 1935

Binne med unge (1913). Fontene
reist i Kragerø i 1917

Niels Henrik Abel (1905). Maske
innfelt i bautastein og reist
på Froland verk i Aust-Agder

Henrik Wergeland (1907). Reist i
Kristiansand (og Fargo, USA) i 1908
Byste av *Vilhelm Krag* (1903). Reist i
byparken i Kristiansand i 1932

PROGRAM

April

13.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
	Omvisning i leiligheten	13.30
14.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
	Omvisning i leiligheten	13.30
16.	Foredrag: Gustav Vigeland og Europa	18.00
23.	Omvisning i leiligheten	16.00
	På randen av Vigeland. Bok-lansering med Roy Jacobsen	18.00
28.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00 / 13.30
30.	Foredrag: Laura, Inga, Ingerid – kvinnene som elsket Vigeland	18.00

Mai

4.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
4.–5.	Skulpturkurs med Gisle Harr for voksne	11.00–15.00 begge dager
7.	Omvisning i leiligheten	16.00
9.	BaByvandring i Vigelandsparken	12.00
	Skulpturvandring i sentrum	18.00
12.	Leireverksted for barn, drop-in	12.00–16.00
	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
	Omvisning i leiligheten	13.30
19.	Jubileumsomvisning i Vigelandsparken	13.00
21.	Tegnekveld i museet	18.00–20.00
23.–24.	Vigelandseminar på Sentralen	

25.–26.	Skulpturverksted på Miniøya, Tøyenparken	
28.	Foredrag: Spor av hender	18.00

Juni

1.	Jubileumsomvisning i Vigelandsparken	13.00
1.–2.	Skulpturkurs med Gisle Harr for barn	11.00–15.00
2.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
11.	Omvisning i leiligheten	16.00
12.	Premiere: Sinnataggen vil ha ferie (Annes dukketeater i Frognerparken)	11.00
22.	Bursdagsfest i Vigelandsparken	
25.	Foredrag: Vigelandsparken – fra idé til virkelighet	18.00
30.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00

August

18.	Eventyrstur i Frognerparken: Blomster og historier i Frognerelvdalen	12.00
27.	Foredrag: Hjemmet som kunstverk	18.00
29.	Skulpturvandring i sentrum	18.00
31.	Jubileumsomvisning i Vigelandsparken	13.00

2019

September

1.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00 / 13.30
	Leireverksted for barn, drop-in	12.00–16.00
3.	Omvisning i leiligheten	16.00
	Tegnekveld i museet	18.00–20.00
7.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
8.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00
	Leireverksted for barn, drop-in	12.00–16.00
13.	Oslo Kulturnatt: Kveldsåpent museum	18.00–23.00
	Performance-foredrag: Carl Michael von Hausswolff & Michael Esposito: Electronic Voice Phenomena – Vigeland-museet 2019 (WP)	20.00 / 23.00
14.	Omvisning i jubileumsutstilling	12.00 / 13.30
	Konsert: Nils Bech	18.00 / 20.00
15.	Konsert: Nils Bech	18.00 / 20.00
17.	Kjenn din by! Byvandring med Bymuseet	18.00
24.	Foredrag: Et nyklassisistisk byggverk med monumental karakter	18.00
29.	Eventyrstur i Frognerparken: Labyrinter, mytologi og drager	12.00

Oktober

1.	Omvisning i leiligheten	15.00
8.	Foredrag: Bevaring for evigheten	18.00
10.	Utstillingsåpning: Konstellasjoner av kjærlighet	18.00–20.00
15.	Foredrag: Inspirert av Michelangelo	18.00
22.	Omvisning i leiligheten	15.00

November

1.	Guerillia lighting: Kveldsvandring i museet	19.30
5.	Omvisning i leiligheten	15.00
19.	Omvisning i leiligheten	15.00
23.	De Naive: Flash Mob Series: Sekvens for Vigeland I–XII	12.00–16.00

Desember

1.	Juleverksted	12.00–16.00
3.	Foredrag: Følelser hugget i stein	18.00

Med forbehold om endringer.

For oppdatert og fullstendig informasjon om arrangementene:

vigeland.museum.no

ÅPNINGSTIDER

12. APRIL–
15. SEPTEMBER 2019

TIR–SØN KL. 10.00–17.00
MANDAGER STENGT

MUSEET ER STENGT

1. PÅSKEDAG
1. MAI
17. MAI

Besøksadresse:
Nobels gate 32, 0268 Oslo

Telefon: 23 49 37 00
E-post: postmottak.vigeland@kul.oslo.kommune.no

vigeland.museum.no

Ansvarlig redaktør:
Jarle Strømmodden
© Vigeland-museet 2019

Redaktør:
Elin-Therese Aarseth

Bidragstere:
Øyvind Rongevær Kvarme
Ingrid Vold Bjørkamo
Peder Kjøs
Unni Irmelin Kvam
Guri Skuggen
Patrik Steorn
Anne Stray
Elin-Therese Aarseth

Design: NODE Berlin Oslo

Skrift: Gustav Display og
Akzidenz-Grotesk BQ

Trykk: TS Trykk

Papir: Materie:
Munken Kristall 120g
Omslag: Invercote
Creato 300g

Opplag: 3 000

Bli medlem av Frognerparkens Venner!

Frognerparkens Venner ble etablert i 1971, og har siden den gang arbeidet for å bevare, videreutvikle og forskjønne parken både som friluftsområde og skulpturpark. Skjema for innmelding finner du på frognerparkensvenner.no

Vigeland-museet er del av
Kulturetaten, Oslo Kommune

Vigelandjubileet støttes av Frognerparkens Venner og Høegh Eiendom.

HÖEGH EIENDOM.

